

Table with international rates for various countries like Belgium, Canada, etc.

MARC KLEIN ESSINK'S nieuwste uitdaging

MOEDER DAAGT MOORDENAAR UIT

Houseparty's in criminele handen

pagina 5

RIJKAARD voelt weer spanning

pagina 27

Huisvrouw op een voetstuk

pagina TA3

LINDA DE MOL

pagina 25

NIPO telt 350.000 jeugdige illegale vissers

Jacht geopend op hengelaars

Een paar sportvissers bemannen hun favoriete stekje. Zonder visakte kunnen ze het in de toekomst wel vergeten.

door Henk de Koning AMERSFOORT, zaterdag De Nederlandse hengelsportorganisaties hebben de jacht geopend op de illegale sportvissers.

Met name de jeugd blijkt op spectaculaire manier de regels te overtreden: 350.000 jonge vissertjes gaan volgens de jongste cijfers van het NIPO illegaal te werk.

Voor de strijd tegen het zwartvissen zijn inmiddels 376 controleurs en politie-agenten klaargestoomd. Ruim 300 anderen volgen nog dit jaar de speciale cursus Controle Sportvisserij.

Zeker 43% van de ruim 1.3 miljoen oudere sportvissers blijkt volgens het NIPO zwartvisser te zijn.

Visakte

Mede als wapen tegen de zwartvisserij hebben de landelijke hengelsportorganisaties er bij het ministerie van Visserij op aangedrongen het aantal verkooppunten voor de Sportvisaktes fors uit te breiden.

Inmiddels verkopen circa 400 verenigingen en 400 winkeliers verdeeld over heel Nederland de Sportvisakte. Deze tactiek in de strijd tegen de enorme zwartvisserij begint volgens de OVVB nu ook vruchten af te werpen. Vorig jaar werden in ons land 565.000 Sportvisakten verkocht tegen circa 536.000 in 1990.

Wapen

De Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij (OVVB) en de Nederlandse Vereniging van Sportvisserfederaties (NVVS) zijn het enorme en nog explosief groeiend leger van zwartvissers (inmiddels ruim 560.000) meer dan beu en hebben daarom met justitie dit controlewapen gesmeed.

Zie verder pag. 2 kol.1

HELDER

Weather forecast: Af en toe zon, Enkele buien, Matige westenwind

Meer zon en slechts een enkele regen- of onweersbui. De middagtemperatuur ligt rond de 22 graden.

HET GEDROOMDE LAND

pastorale schilderkunst in de Gouden Eeuw verlengd t/m 29 augustus

CENTRAAL MUSEUM UTRECHT / 030-362362

'Verkrachte' vrouw moet politie betalen

Van onze Haagse redactie

ZOETERMEER, zaterdag Een vrouw die valse aangifte van poging tot verkrachting deed, moet de Zoetermeerse politie f 795 schadevergoeding betalen.

Dat zijn de loonkosten van twee rechercheurs die zeven uur met de loze aangifte hebben verdaan en een composi-

tietekening hebben laten maken van de 'verdachte'. De Haagse politierechter heeft de eis tot schadevergoeding gisteren toegewezen.

De 30-jarige Zoetermeerse vrouw werd tijdens overspel door haar levensgezel betrap. Zij verzon toen het verhaal dat de minnaar een controlerend geneesheer was, die haar had overmeesterd.

Nadat zedenrechercheurs de man had-

den opgepakt en een onderzoek op gang hadden gebracht, bleek dat zij het verhaal had verzonnen. 'Toen werden we boos', aldus commissaris M. Heerschap van de Zoetermeerse politie. 'We hadden die tijd beter kunnen besteden aan echte zaken. Ook de hulpverleners die zich bij zedenzaken om het slachtoffer bekommeren, hadden nuttiger zaken kunnen doen. Het is voor ons een principiële kwestie.'

Philips grootste sponsor Ajax-stadion

Van een onzer verslaggevers AMSTERDAM, zaterdag Philips Nederland sponsort voor tien miljoen gulden de bouw van het nieuwe Ajax-stadion in Amsterdam-Zuidoost. Het bedrijf is hiermee de grootste sponsor van het stadion.

Bierbrouwer Grolsch, PTT Telecom en de Bouwcombinatie Stadion Amsterdam dragen ieder vijf miljoen bij.

Zie verder pag.2 kol. 2

Fietsfeest eindigt tragisch

De 27.500 deelnemers aan de Drentse Rijkswielvierdaagse hadden het gisteren opnieuw zwaar.

Net als op de eerste dag van het fietsfeest waren de regenpakken weer onmisbaar. Gladde wegen leidden bovendien tot valpartijen en lekke banden.

De laatste dag verliep dramatisch voor de 68-jarige Van Stam uit Noordwijk. Hij werd tijdens de tocht in Waneperveen onwel en overleed ter plaatse. In de afgelopen vier dagen werden nog twee deelnemers met hartklachten opgenomen in het ziekenhuis.

Gerrit van Beek uit Arnhem (91) werd gister-

ren extra in de bloemetjes gezet omdat hij niet alleen de oudste deelnemer was, maar ook voor de elfde maal de vierdaagse had volbracht. De krasse bejaarde legde de afgelopen week 240 kilometer af.

Ook mevrouw Damen uit Huizen (N.-H.) werd aan de meet gehuldigd. Zij reed met man en kinderen voor de 13e maal mee, maar was bovendien de 500.000-ste deelnemer sinds het evenement 28 jaar geleden voor het eerst werd gehouden.

Foto: Bert Wieringa

Bom verstopt in vuilnisbak Twee Nederlanders gewond bij aanslag in Turkse badplaats

door Arnold Burlage

HOOFDDORP, zaterdag De terreuracties aan de drukbezochte kust van Turkije hebben gisteravond de eerste twee slachtoffers uit Nederland geëist.

In totaal werden 17 mensen gewond bij de aanslag in Kusadasi, een populair toeristenoord aan de Egeïsche Zee, onder wie zes toeristen; twee Nederlanders, twee Britten en twee Zuidafrikanen.

klaird. Over de ernst van de verwondingen en de identiteit van de slachtoffers bestond rond middernacht nog steeds geen duidelijkheid.

Maar de bom, die ontplofte in een vuilnisbak in de buurt van het postkantoor, zou van een licht kaliber zijn geweest, zodat van ernstig gewonden geen sprake zou zijn.

Zie verder pag. 2 kol. 2

Enorme chaos op Europese valutamarkten

Van onze financiële redactie AMSTERDAM, zaterdag De chaos op de valutamarkten in Europa bereikte gisteren een voorlopig hoogtepunt. Tal van centrale banken, waaronder De Nederlandsche Bank, moesten voor tientallen miljarden aan vreemde valuta openkopen om de koersen enigszins op peil te houden.

Vooral de Franse frank en de Deense kroon waren slachtoffer van speculatieve aanvallen. 'Dit houden de centrale banken niet vol. Dit weekend moet er wat gebeuren om de rust te laten weerkomen of het Europees Monetair Stelsel stort volledig in elkaar,' zei gisteren een vermoede valutahandelaar in Amsterdam.

In weerwil van de chaos op de wisselmarkten ging de Amsterdamse effectenbeurs als een raket omhoog, waarbij vele records sneuvelde. Hoop op renteverlaging en buitenlandse belangstelling waren de belangrijke drijfveren.

Zie verder De Financiële Telegraaf.

Ontploffing Een dokter in een van de ziekenhuizen heeft dat ver-

Advertisement for BEL ZAPPELIN EEN MEDIAPROGRAMMA MET PIETER JAN HAGENS

OPROEP advertisement for GALERIE SIMONS & BLUN

Subscription form for De Telegraaf with fields for name, address, and payment options.

HOUSEPARTY'S MEER EN MEER IN HANDEN VAN CRIMINELEN

Tijdens de actie 'staartjes' van de Amsterdamse politie bleek dat criminelen zich op de organisatie van houseparty's hebben gestort. De politie had de actie zo genoemd omdat de hoofdverdachten hun haar in een staartje droegen.

FOTO: FRANK VAN DEN BERG

DOPE, drank en geweld zijn steeds vaker de ingrediënten van de houseparty's die vrijwel dagelijks in vele Nederlandse steden plaatsvinden. De afgelopen weken onttaarden housefeesten in Amsterdam, Rotterdam en Zaandijk in schietpartijen en veldslagen met de politie. Voor justitie en politie is de maat nu vol. Deze week werd de eerste stap genomen om het druggebruik op de feesten aan te pakken. De massaal op houseparty's geslikte MDEA ('Eve')-pil is met onmiddellijke ingang op de verboden lijst van de Opiumwet geplaatst, zodat eindelijk kan worden opgetreden tegen de groot-scheepse drughandel op houseparty's. Bezitters van de stimulerende pillen kregen tot vandaag de tijd om ze bij de politie in te leveren. Maar organisatoren en bezoekers van houseparty's vinden de maatregel ontoereikend, zo bleek deze week: „Dit is niet voldoende om het geweld op houseparty's te stoppen. De feesten zijn veel te massaal geworden, waardoor het nu uit hand loopt. Het wachten is op de eerste doden!”

■ Dope, drank en geweld zijn steeds vaker de ingrediënten van houseparty's. Om de toenemende drughandel op de party's te kunnen aanpakken, plaatste justitie deze week de beruchte MDEA-pil op de verboden lijst van de Opiumwet. FOTO: RBP

HET WACHTEN IS OP DE EERSTE DODEN...

AMSTERDAM, zaterdag De bezoekers van de houseparty in de hoofdstedelijke discotheek Mazzo leken deze week niet echt onder de indruk van de gebeurtenissen in Rotterdam en Zaandijk. De houseparty's in die plaatsen onttaarden in orgieën van geweld; Er werd geplunderd, er vielen schoten en het publiek ging bovendien op de vuist met de politie.

door **JOHN VAN DEN HEUVEL** en **THEO KUIJPERS**

„Ach, dit kan toch overal gebeuren op plaatsen waar veel jongeren samen komen, alcohol drinken en een pil slikken,” schamperde de 17-jarige scholier Rob. Hij stort zich weer vol overgave op de dansvloer van de Mazzo, waar een keiharde eentonige basdreun het publiek opzweept tot de wilde dansbewegingen.

De 19-jarige student Frenk is een andere mening toegedaan. Aan de bar van de Mazzo: „Ik bezoek al drie jaar wekelijks houseparty's. De sfeer op de feesten wordt grimmiger. Vooral op party's waar de zogenaamde 'gabby-house' wordt gedraaid loopt het steeds vaker uit de hand. De gabby-house is nog veel harder en ritmischer dan de gewone housemuziek en sommige jongeren worden daar op onverklaarbare wijze gewelddadig van. Met het verbieden van een pil los je de problemen niet op. Zeker het wapengebruik niet, dat volgens mij alleen maar toeneemt. Je ziet op feesten steeds meer mensen met messen en pistolen. Het zou me niets verbazen als er binnenkort doden vallen.”

Ruim driehonderd, meest jonge partygangers, leven zich deze nacht urenlang uit tijdens één van de vele houseparty's die vrijwel dagelijks in ons land worden georganiseerd. Een gesprek in de trendy disco aan de hoofdstedelijke Rozengracht is nauwelijks mogelijk. De enorme geluidsboxen produceren zoveel decibels, dat communicatie in de buurt van de dansvloer alleen in gebarentaal plaatsvindt. De twee bekende Amsterdamse house-dj's Dano (23) en Dov (24) zorgen er met een uitstekend house-repertoire voor dat de dansvloer urenlang stampvol blijft.

Dano en Dov, net terug van een wervelend optreden in de befaamde Ritz-discotheek in New York, maken zich zorgen over de negatieve publiciteit rond het fenomeen houseparty. „Door de incidenten van de laatste tijd krijgen deze feesten een hele slechte naam,” laat dj Dano tussen twee optredens door weten. „Toen de houseparty's zo'n vijf jaar geleden begonnen, was er sprake van een te gekke sfeer. Maar sinds een jaar of twee zie je steeds meer figuren op feesten, die er eigenlijk niets te

„De echte partygangers hebben geen pillen nodig om uit hun bol te gaan”

zoeken hebben.” Dov, ook bekend onder de artiestennaam The Prophet, vult aan: „Die gasten komen voornamelijk uit de gewone disco's, waar je al meteen ruzie hebt als je per ongeluk tegen elkaar aanloopt. Deze jongeren, die vaak in grote groepen de houseparty's bezoeken, zijn snel geïrriteerd en trekken bij het minste geringste een wapen. Het is ze niet om de muziek of het dansen te doen, maar ze willen volgens mij alleen maar rottiigheid trappen. De echte houseganger komt juist voor de prettige sfeer.”

Excessen

Beide dj's, die vrijwel dagelijks optreden voor zalen van 200 tot 10.000 partygangers, denken dat de problemen meestal worden veroorzaakt door het ontbreken van goed toezicht op de feesten. „Daardoor wordt er op grote schaal gehandeld in stimulerende pillen, waarvan bovendien niemand weet welke stoffen er in zijn verwerkt. Als agressie op een feest niet direct de kop in wordt gedrukt, dan krijg je inderdaad excessen, zoals afgelopen weekeinde in Zaandijk.”

In het rustieke Zaanse dorpje draaide een houseparty met enkele honderden bezoekers vorige week zaterdag uit op wildwest. Beheerder Henk van de Twilight Zone kreeg afgelopen dinsdag van de gemeente Zaanstad te horen dat

hij zijn zaak in verband met het geweld moet sluiten. Henk: „Het was afgrijselijk. Een groep jongeren zocht tijdens de after-houseparty, die 's ochtends om half vijf was begonnen, ruzie met een bezoeker. Toen hij naar huis wilde gaan, werd hij voor de deur neergeschoten. De groep kwam zwaaiend met pistolen weer naar binnen. Terwijl de dansvloer vol stond, werd er drie tot vier keer geschoten. Er ontstond grote paniek en iedereen dook op de grond. Wonder boven wonder vielen er geen doden maar werd slechts één jongen in zijn been geraakt.”

Meteen na de schietpartij werd de zaak door de politie ontruimd. De beheerder: „Dat ging aanvankelijk rustig, maar op het parkeerterrein liep het later volledig uit de hand. Er ontstond een keiharde knokpartij met de politie, die zelfs honden moest inzetten om de bezoekers van de Twilight Zone te verspreiden.” De jongeren liepen vervolgens een woordvoerder van de politie Zaanstad rond met bloeddoorlopen ogen en sloegen wartaal uit door het overmatig gebruik van XTC of MDEA-pillen.

De beheerder begrijpt de sluitingsmaatregel van de gemeente: „Ik ben er eerlijk gezegd niet rouwig om. Het liep de laatste weken steeds meer uit de hand. Er hing een dreigende sfeer tussen twee groepen en het was duidelijk dat de bom vandaag of morgen moest

barsten. Maar dat er naar wapens is gegrepen, kan volgens mij alleen maar door die pillen komen. Iemand die bij z'n volle verstand is, doet zo iets niet.”

Zaankanter Jan List, ex-eigenaar van discotheek The Ambiance in Zaanstad, zag de bui al maanden eerder hangen en ging zelf maar tot sluiting van zijn zaak over. „Ik begon twee jaar geleden met het organiseren van houseparty's omdat de gewone disco nog maar nauwelijks publiek trok. House is een trend en dan moet je mee gaan. Maar was ik er maar nooit aan begonnen. Als ik in de zaak stond te kijken naar al die ongecontroleerde dansbewegingen van jongens en meisjes van nauwelijks 16 jaar, dan werd ik gewoon depressief. Die keiharde dreunende muziek maakte me bovendien miselijk. Ik liep er zelfs voor bij een psychiater en heb hem voorspeld dat hij er de komende jaren veel klanten bijkrijgt. Want die muziek, in combinatie met het gebruik van pillen, maakt je volgens mij hartstikke gek.”

Ongezonder

List zegt dat zijn zoon door drugdealers werd benaderd om in de zaak een pillenhandel te starten. „Het werd voorgespiegeld als een leuke verdienste, maar het blijven gewoon criminelen die zich hiermee bezig houden. Ik heb het meegemaakt dat twee jonge

meisjes, die urenlang op de dansvloer of hardcore-muziek hadden gedanst, plotseling in elkaar zakten. Door pure oververmoeidheid hadden hun spieren en pezen het spontaan begeven. Het is een hele ongezonde scene. Voor mij nooit meer een houseparty!”

MDEA-pil met onmiddellijke ingang verboden harddrug

aldus List, die zijn zaak inmiddels van de hand heeft gedaan.

Dat ook criminelen zich inmiddels van de houseparty's hebben gestort bleek uit de actie 'Staartjes' die de Amsterdamse politie enkele weken geleden voerde. Bij een inval in een illegale houseparty aan de Elementenstraat werden zeventig arrestaties verricht in ruim 1000 XTC-pillen, heroïne, cocaïne, hasj en acht vuurwapens in beslag genomen. De actie, waaraan 150 politiemensen deelnamen, was

■ De house-dj's Dano en Dov: „Door het ontbreken van goed toezicht op veel houseparty's zien agressieve jongeren hun kans schoon en wordt er bovendien op grote schaal gehandeld in stimulerende pillen.” FOTO: PETER ZONNEVELD

zo genoemd omdat het merendeel van de hoofdverdachten het haar in een staartje had.

„De resultaten van de actie vielen eigenlijk wat tegen omdat onze plannen vooraf waren uitgelekt,” bekent politiewoordvoerder Wilting. „We besloten tot een inval op het feest omdat uit observaties van undercover-agenten was gebleken dat er op zeer grote schaal verdoevende middelen aan jongelui werden verkocht. Omdat we wisten dat de drugdealers zich door gewapende bodyguards lieten vergezellen, hebben we eerst een arrestatieteam naar binnen gestuurd. De politie-actie heeft in ieder geval aangetoond dat criminelen zich op de organisatie van houseparty's hebben gestort.”

Volgens Wilting is het beleid van de politie er niet op gericht om elke houseparty te verbieden. „Maar we maken met de organisatoren vooraf keiharde afspraken. Zo moeten ze deze feesten acht weken van te voren aanmelden en men moet over alle vergunningen beschikken. Bovendien zal de brandweer de zaak controleren en moeten er voldoende herkenbare ordebeoorders aanwezig zijn. Zo niet, dan grijpen we in,” aldus Wilting.

Op de vraag of hij zelf zijn kinderen naar een houseparty zou laten gaan, antwoordt Wilting: „Ik zal niet staan te juichen omdat ik weet dat er zich soms dingen afspelen die niet in de haak zijn. Mijn zoon is een keer in Amsterdam-Noord naar zo'n feest geweest en vond het helemaal niets. Maar het is ook niet zo dat iedere houseparty een crimineel broeinest is.”

Met name het druggebruik op houseparty's is justitie en politie een doorn in het oog. Tegen de verkoop van de zeer populaire MDEA-pil, een chemisch zusje van XTC, kon ech-

ter tot voor kort niet worden opgetreden omdat het middel niet in de Opiumwet stond. Deze week besloot justitie de MDEA- of 'Eve'-pil versnelde op de verboden lijst van harddrugs te plaatsen. De aanleiding tot de spoedmaatregel is het initiatief van twee Limburgers die met de verkooporganisatie E-expres met koeriers overal in Nederland MDEA-pillen lieten bezorgen.

Drs. Jaap Jamin van het Instituut Alcohol en Drugpreventie vindt de maatregel van justitie echter veel te voorbarig. Jaap Jamin: „Het lijkt me veel verstandiger als er eerst meer onderzoek wordt gedaan naar de schadelijkheid van het middel MDEA. Nu deze pil zonder meer wordt verboden is het wachten op een nieuwe drug, die misschien wel veel gevaarlijker is. Het gebruik van stimulerende pillen wordt pas echt risicovol in combinatie met alcohol. Met name als het gaat om speed-pillen die vaak als XTC of MDEA worden verkocht. Dan krijg je excessen omdat mensen continu grenzen overschrijden en daardoor reserve-energie moeten aanspreken. Over een langere periode ga je er dan absoluut aan onderdoor.”

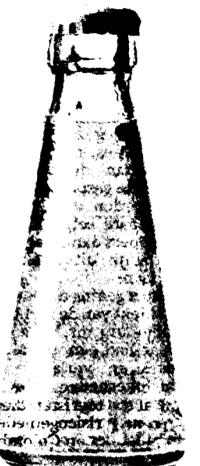
Slaap

„Vermeend, waar heb je het over,” pocht de 18-jarige Chantal uit Amstelveen, die al ruim twee uur non-stop 'houseparty' op de dansvloer van de Mazzo doorbrengt. „Te gek, ik hou dit zeker tot vier uur vanavond vol en daarna gaan we nog naar een after-houseparty. We hebben vakantie dus tijd genoeg om overdag de slaap weer in te halen.” Op de vraag of zij ook stimulerende pillen gebruikt, wordt wat gegriknikt. „Dat gaat je helemaal niets aan,” waarna zij beide armen de lucht in gooit en ogenschijnlijk nog vol energie weer de dansvloer op zoekt.

Als we tegen vier uur de Mazzo verlaten is de discotheek nog steeds afgeladen. Disc-jockey Dano had het ons al voorspeld: „Je gaat op een houseparty helemaal uit je bol, en echte partygangers hebben daar helemaal geen pillen voor nodig...”

(advertentie)

at
moeten we met
goudstaven of
deftig diamant?
Er zijn toch
flonkerende
sterren.
Er is toch
'n stralende zon,
onwaterfelijk
als ons geluk
in bruisend
rood licht...

CAMPARI SODA

FAMILIEBERICHTEN

Met grote vreugde en dankbaarheid geven wij kennis van de geboorte van onze zonen

Max en Robert ETIENNE en MADDY HENDRICKX-SCHOOLMEESTERS Maastricht, 28 juli 1993

Wij zijn de koning te rijk met onze nieuwe Keyzer Haar naam is: Rosali 29 juli 1993

Geboren: Kelly dochter van HENNY en NANCY VAN DER WEST-VAN MARLE Amsterdam, 28 juli 1993

Heera, IVO heeft een broer Bas Sebastiaan Ronaldus Adriana Maria RONALD en JOYCE HIN-VILÉ

Geboren: ROBERT-JAN ROBERT Johannes Georges Paul BART en MONIQUE VAN TONGEREN-JANSSENS Zoetermeer, 30 juli 1993

Jolanda van Mil en Wim Koster zijn trouw geworden Drs. Willem Hordijk Xandra Engel

Geboren: Elisabeth Anne Quirine (Lisette) AD en MADELEINE DERKS-DE HAAS 27 juli 1993

Met grote droefheid geven wij kennis van het overlijden van onze lieve broer en zwager GEORGEKANTON PAUL SCHROEDER

Heden overleed op 81-jarige leeftijd JAN FOKKE HARMEN VAN DER MEULEN Amsterdam, 29 juli 1993

De overlevende is overgeërft naar Uitvaartcentrum Zuid, Fred. Roeskestraat 91 te Amsterdam, alwaar geen bezoek.

Bedroefd om het afscheid, maar dankbaar dat hem vader tijdens bezorgd is gebleven, geven wij u kennis van het heengaan van onze innig geliefde man, vader, groot- en overgrootvader

Met grote verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van onze medewerker, collega en vriend JAN HILDERINK

Wij wensen Gerda, André, Annette en Berty veel sterkte bij het verwerken van dit grote verlies. Enschede/Zwolle, 29 juli 1993.

De gezongen uitvaart vindt plaats op dinsdag 3 augustus a.s. in de Pancratiuskerk (Markt) te Haaksbergen om 10.30 uur, waarna de begrafenis plaatsvindt op de R.K. Begraafplaats 'Het Waarveld'.

Dat zijn naderend afscheid onafwendbaar was, wisten wij. Niettemin zijn wij diep geschokt en voelen wij ons verslagen door het toch nog plotselinge overlijden van onze zeer gewaardeerde collega

Meer dan 21 jaar heeft hij zich ingezet voor zijn collega's en de onderneming in de ondernemingsraad. Hij blijft in onze herinnering als een uniek mens, vol humor en met een innemende persoonlijkheid.

Heden bereikte ons het bericht dat na een kort ziekbed toch nog plotseling is overleden onze zeer gewaardeerde medewerker en collega

Toch nog vol plezier hebben wij afscheid genomen van onze collega en vriend JAN HILDERINK

Met verdriet namen wij kennis van het overlijden van JAN HILDERINK

Wij hebben, met groot verdriet, kennis genomen van het overlijden van JAN HILDERINK

De ene mens leeft een jaar of zeven De ander hondert en geen centje pijn

Met ontsteltenis namen wij kennis van het overlijden van onze collega STEPHAN VAN DER LEE

Het doet pijn. Je was een bijzondere collega. We zullen je missen. Je collega's

Zijn handen hebben voor ons gewerkt Zijn hart heeft voor ons geklopt Zijn ogen hebben ons tot het laatst gezocht

Bedroefd, maar dankbaar voor alles wat hij voor ons heeft betekend, geven wij u kennis dat van ons is heengegaan mijn lieve, zorgzame man, onze vader, schoonvader en opa

Op het mooiste plekje van de wereld is Emile doodgegaan. Wij zijn verdrietig. Wij missen hem.

Enige en algemene kennisgeving Op 26 juli 1993 is volkomen onverwacht overleden mijn allerliefste man en onze vader en grootvader, wiens toegewijde liefde en zorg wij onuitsprekelijk zullen missen.

Door een noodlottig ongeval is geheel onverwacht van mij heengegaan mijn lieve vriend KICE VAN DER HORST

Tot onze verbijstering en ontzetting overleed tijdens zijn vakantie geheel onverwacht en veel te vroeg onze vriend en collega HANS COOLEN

Enige kennisgeving Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt mijn.

Bedroefd, maar dankbaar voor alles wat hij voor ons heeft betekend, geven wij u kennis dat op 76-jarige leeftijd geheel onverwacht van ons is heengegaan mijn lieve, zorgzame man, onze fijne vader, schoonvader, opa en overgrootvader

Op 26 juli 1993 is geheel onverwacht overleden onze lieve en zorgzame JEN VAN MOLENAAR

Enige en algemene kennisgeving Op 26 juli 1993 is volkomen onverwacht overleden mijn allerliefste man en onze vader en grootvader, wiens toegewijde liefde en zorg wij onuitsprekelijk zullen missen.

Door een noodlottig ongeval is geheel onverwacht van mij heengegaan mijn lieve vriend KICE VAN DER HORST

Op 26 juli 1993 is geheel onverwacht overleden onze lieve en zorgzame JEN VAN MOLENAAR

Verdrietig namen wij afscheid van mijn lieve zuster, schoonzuster en tante FEE VAN PELT-DE BRUIJN

Op donderdag 29 juli is thuis overleden, mijn lieve man, onze dierbare vader en mijn enige broer

In plaats van kaarten Tot ons grote verdriet is na een kortstondige ziekte van ons heengegaan mijn innig geliefde, interessante man, onze lieve bijzondere vader, schoonvader en grootvader

Dankbetuiging Bedankt, al die mensen die LAU STOOP een laatste groet hebben gebracht.

Bedankt voor de grote bloemenpracht, voor de kaarten met een warm woord, en voor de vele herdenkingen

De begrafenis heeft overeenkomstig de wens van de overlevende in familiekring plaatsgevonden.

Door een noodlottig ongeval is geheel onverwacht van mij heengegaan mijn lieve vriend KICE VAN DER HORST

De Telegraaf Drukwerk Service (TDS) schikt over professionele vakmanschap over alle aspecten van drukwerk kunnen advies geven van ontwerp tot aflevering.

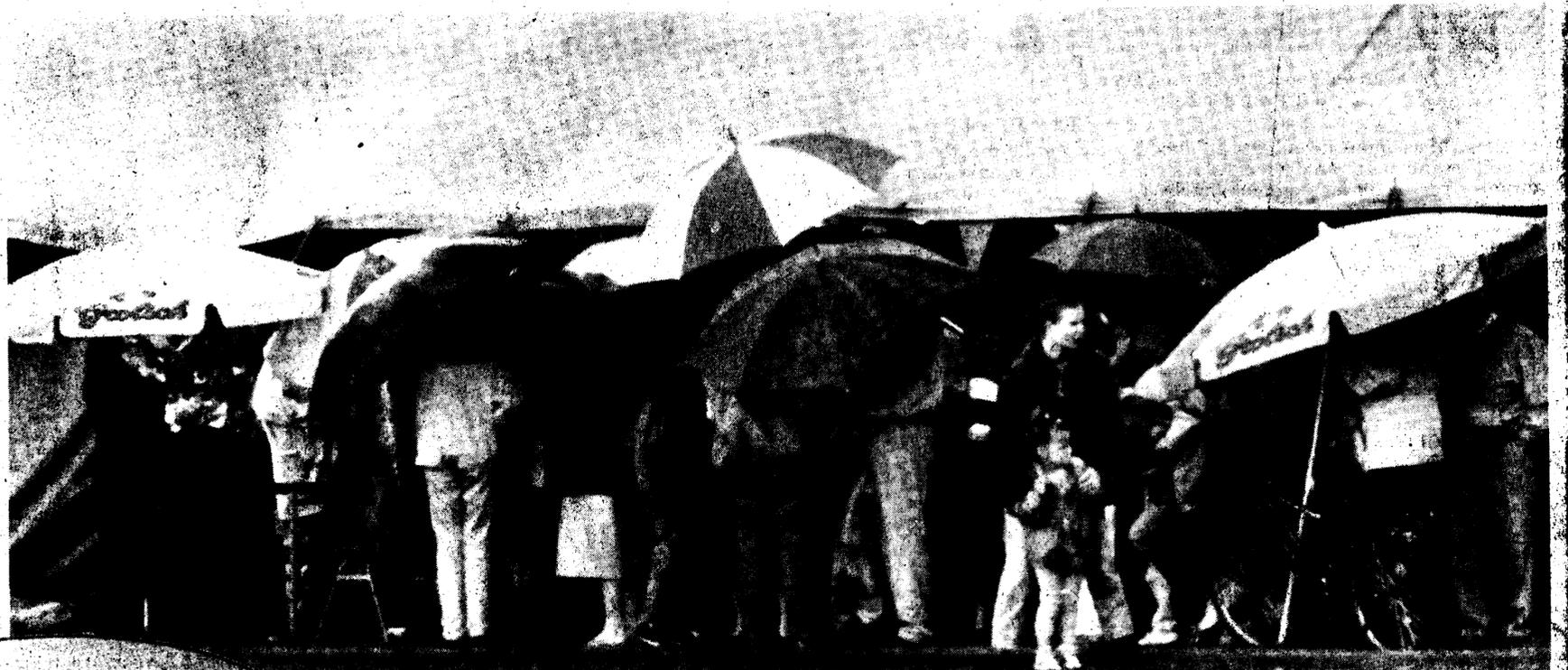
SCHEEPS TIJDINGEN

SCHIEPVAARTBERICHTEN SCHTERGRACHT 26 100 20

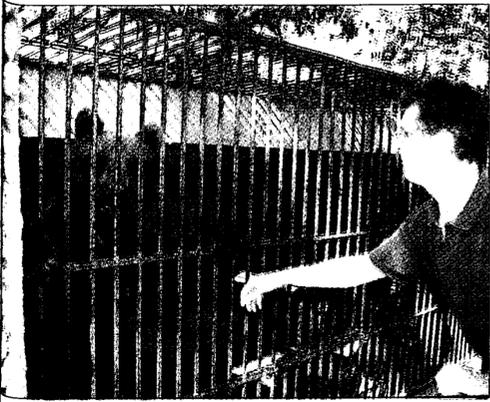
Palm Beach®

voor als het u even te veel wordt...

Palm Beach International. Voor verkoopadressen: Mors Nederland, tel. 05700-27252

Er is al een echte Palm Beach v.a. f 699,-.

Dierentuin-directeur Gerard Baars maakt in Split kennis met zijn toekomstige Berenbos-bewoner MacKenzie.

Raak! Door een injectie uit een blaaspipij verdooft dierenarts Gerrie Dorrestein beer Nelly. Of ze écht onder is, controleert hij door haar voorzichtig met een bezem te porren.

Als of ze dagelijks beren vervoeren, zó efficiënt sprongen de Nederlandse blauwe baretten om met hun bijzondere lading.

Bijzonder berentransport uit voormalig Joegoslavië welkome afwisseling voor Nederlandse blauwhelmen

Deze week verwelkomde ons land twee wel heel bijzondere vluchtelingen uit het voormalige Joegoslavië. Nieuwsgierige MacKenzie, aange-naam, oorlogsslachtoffer en bruine beer. En chagrijnige Nelly, met een even triest verleden en eveneens bruine beer.

Dank zij de gezamenlijke inspanningen van onze Luchtmacht en ons in Split gelegde vredeleger kon dit wollige tweetal donderdagmiddag zijn vlucht naar de vrijheid maken.

Een opmerkelijke reddingsactie. Uiteraard in de eerste plaats vanwege het bizarre contrast met de weerzinwekkende menselijke tragedie die zich in deze regio voltrekt. Opmerkelijk ook doordat het Britse leger een prominente rol in het berentransport speelde. Daarnaast een aardige en gratis publiciteitsstunt voor het nieuwe Berenbos van Ouwehands Dierentuin in Rhenen waar de twee komen te wonen. En tot slot voor onze blauwe baretten een nuttige oefening in het vervoeren van andersoortig materiaal en een welkom verzetje.

„Dit is een hartstikke leuke opdracht voor ons,” beaamt majoor M.A. Huiskes.

„Vooral voor de jongens, die stonden echt te dringen om mee te mogen. Voor de rest hebben ze immers ook niet veel meer vertier dan paprikachips en cola.”

Vervuild en uitgehongerd trof een Brits bataljon MacKenzie aan in een hok in het zwaar beschoten Vitez.

(RECHTS-BOVEN) De Engelsen wisten de beer te bevrijden en brachten hem in een zelf gemaakte kooi naar de dierentuin in Split.

FOTO'S: JOHANNES DALHUIJSEN

DIERENLIEFDE WINT HET VAN DE OORLOG

door KIRSTEN COENRADIE
SPLIT (Kroatië), zaterdag
EEN BOSNISCHE vluchteling heeft als taak onwelkome bezoekers van het Marjan-gebergte, een traai maar vanwege de aanhoudende droogte brandgevaarlijk natuurgebied bij Split, toch vooral vóór zijn slagboom te houden. Hij vat zijn bezigheid serieus op. Ondanks eerdere toezeggingen, moet de man eerst zijn meerderen via zijn mobilfoon raadplegen. Welkom in voormalig Joegoslavië! Even later krijgt hij het groene licht en kan het VN-konvooi onder Nederlandse vlag zijn weg vervolgen.

Doel: de bovenop de berg gelegen dierentuin van Split. Waar MacKenzie en Nelly, twee daar tijdelijk ondergebracht bruine beren, door onze blauwe baretten zullen worden begeleid in hun emigratie naar Nederland. Dat wil zeggen, veilig overgebracht van hun kooi naar speciaal voor dit transport gemaakte kisten, die vervolgens door onze Luchtmacht van Split naar Eindhoven zouden worden gevlogen. Een transport overigens waar een Defensie-woordvoerder nog wel zijn kanteekeningen bij wil plaatsen.

„Dat vliegtuig gaat er niet speciaal voor die beren naar toe,” benadrukt de Defensie-woordvoerder. „We vliegen regelmatig op Split om materiaal te brengen en zo'n kist gaat dan meestal weer leeg terug. Wij zijn hier overigens niet erg gelukkig mee. Als je de televisiebeelden ziet, kun je het nauwelijks maken om wel beren en geen mensen mee te nemen. Maar goed, dit is een eenmalige en uitzonderlijke situatie.”

ken en andere smakelijke berehappen.

Verschoppelingen

„We hebben in het Berenbos plaats voor zo'n vijftien verschoppelingen,” vertelt hij, terwijl we een rondje maken door de broerierg warme dierentuin van Split. „Mishandelde beren die we weghalen uit Balkanlanden als Turkije, Griekenland of Roemenië. Waar ze als dansende beer aan een ketting met een ring door hun neus of als café-attractie hebben moeten leven. Die beren willen we hun vrijheid teruggeven.”

Dat hij de laatste tijd een storm van kritiek over zich heen heeft gekregen, verbloemt Baars niet. „Mensen vragen me regelmatig waar ik in godsnaam mee bezig ben. Waarom we beren redden uit een oorlogsgebied en geen mensen. Het enige antwoord dat ik daarop kan geven is dat er vele organisaties zijn die proberen het leed van mensen te verzachten of op te lossen en daarnaast weer andere die dat voor dieren willen doen.”

Hij lijkt te voelen dat dit antwoord weliswaar simpel maar nog niet bevredigend is. „Ik zeg niet dat dieren redden belangrijker is dan mensen redden, maar wij zijn daar nu eenmaal mee bezig. En als ik zou moeten kiezen tussen mensen of dieren, zou ik echt wel kiezen voor mensen.”

Medewerking Koninklijke Luchtmacht was eenmalige uitzondering

ren aan de kaak willen stellen. Je zou kunnen zeggen dat MacKenzie daarvan het symbool is.”

Beer MacKenzie. Genoemd naar de Canadese generaal die vorig jaar de VN-troepen in Sarajevo leidde. Een inmiddels wereldberoemde beer, wiens treurige verhaal begin mei ook al onze krant haalde. Als pluche exemplaar is hij uiteraard al te koop in Ouwehands Dierentuin.

„Een Engels bataljon vond hem begin mei meer dood dan levend in een kooi naast een café in de zwaar bevochten Bosnische plaats Vitez. De eigenaar van de beer was doodgeschoten en niemand durfde nog naar zijn door sluipschutters omgeven kooi te lopen om hem te voederen. Er lag een al in staat van ontbinding verkerende hond in z'n hok en talloze naar hem toe geworpen blikjes en flessen. Bovendien maakte de plaatselijke militie er een hobby van om granaten over z'n kooi te gooien. Het is

■ Het past allemaal precies, lijkt vlieger Nelly, naar wie spontaan de vrouwelijke beer is vernoemd, te denken. (INZET) Het grondpersoneel van de luchthaven in Split kijkt verbaasd toe hoe de speciale transportkisten worden uitgeladen.

een wonder dat hij het overleefd heeft.”

Dat dankt deze beer dan ook uitsluitend aan het heldhaftige optreden van het Britse Cheshire-regiment die hun tanks voor de kooi zetten zodat ze hem eten konden geven. „Intussen nam hun commandant Bob Stewart contact op met ons kantoor in Londen. Of we konden komen om de beer te redden. Twee dagen later was ik in Vitez. We stuitten eerst op tegenstand van de plaatselijke bevolking, maar nadat we de burgemeester ervan overtuigd hadden dat MacKenzie zou sterven als hij nog langer in die kooi moest blijven, mochten we hem meenemen.”

Spookhuis

Ook Nelly — die voorheen Cecilia heette, maar spontaan werd vernoemd naar de vrouwelijke luchtmachtvlieger die haar naar haar nieuwe vaderland heeft gevlogen — rust van haar oorlogservaringen uit in

de dierentuin van Split. Een dierentuin die overigens meer weg heeft van een spookhuis.

Vijf scharminkelige katjes vinden op het vrijwel verlaten en kale terrein toch nog wat om mee te spelen. Wat zaagsel, een blaadje, het is deze in een doos aangetroffen poezen al gauw goed. En zijn ze

zijn en dat ze het veel beter zullen krijgen in Nederland. Wij hebben hier domweg geen geld om ze te kunnen onderhouden. U ziet dat de halve dierentuin al leeg staat.”

Blaaspipje

Alle ogen zijn gericht op Gerrie Dorrestein, als dierenarts van de Universiteit van Utrecht gespecialiseerd in bijzondere dieren, die de dieren zal verdoven. Pas na herhaalde pogingen lukt het hem om de driftig in haar kooi ijsbedurende Nelly middels een injectiepuut in een blaaspipje in slaap te krijgen. MacKenzie is rapper onder zeil. Dan gaat alles razendsnel.

„Mannen, luuster,” commandeert majoor Huiskes en dirigeert z'n jongens naar de juiste plaats. Even zijn alle meegenomen camera's vergeten en verstormen de grappies. Er wordt gewerkt. „Ze vinden dit hartstikke leuk. Het was echt dringen geblazen om mee te mogen. Er meldden zich gisteren zelfs vijf (!) man die nog even naar de kapper wilden om toch vooral leuk op de foto te staan.”

Dat het een latertje werd, deerde niemand. Zelfs niet dat ze daardoor hun diner — dat ze normaal gesproken bij hun Engelse collega's nuttigen — misliepen. „Zolang die beren geen broodjes voor ons willen smeren, hebben we altijd nog wel zuurkool met worst uit blik!”

Het vliegtuig staat al klaar op het twee jaar geleden nog volkomen stuk geschoten vliegveld van Split. Terwijl het grondpersoneel verbaasd toekijkt en vertegenwoordigers van het Engelse leger nog wat foto's komen schieten, worden de beren door onze VN-mannen behendig in het ruim gemanoëuvreerd. Eenmaal in de lucht geeft vlieger Nelly beer MacKenzie water uit een plastic bekertje. „Zo'n leuke vracht hebben we nog nooit gehad!”

beerde een goedwillend iemand de betonnen kaalheid nog wat op te vrolijken met wat bloemen en planten, maar daar maakten de schreeuwelijke en altijd hongerige pauwen meteen een einde aan.

Het getsjip van krekels probeert vergeefs het ontbreken van vrolijke kinderstemmen te compenseren. De vaak nog maar half leesbare bordjes aan de vele lege hokken herinneren aan betere tijden. Toen er méér dieren huysden dan een mottige pony, een paar apen, een tijger die onlangs z'n eigen vrouwtje heeft opgepeuzeld, een sprekende papegaai, een mager vosje en vier geïrriteerde gieren.

Dierentuin-beheerder Darco Stermsek betrappt zich op gemengde gevoelens bij het naderende afscheid. „Ik zal ze missen. Vooral MacKenzie, die toen hij hier kwam heel erg overtuurd was en de eerste week alleen maar rondjes liep. Nu is-ie ontspannen en speelt. Vanochtend was hij aan het dollen met twee autobanden. Hij is ook veel dikker geworden. Aan de andere kant wist ik dat ze hier tijdelijk zouden

BILLY JOEL: BUIK VOL VAN MANAGERS

„Totaal overbodige luxe voor elke popster”

RECHT VOOR ZIJN RAAP
door mr. M. Moszkowicz
Het zwembad

MONTAUK (Long Island), zaterdag
Minstens een kwartier sta ik te wachten voor het wwegrestaurant waar we hebben afgesproken. Ik begin me af te vragen of er misschien nog een met deze naam is, als er aan de horizon een rode 2CV verschijnt.

Dat kan Billy Joel toch niet zijn, welke multimiljoenaar verplaatst zich nou in zo'n koekblik? Maar het is hem wel degelijk, grijnzend van oor tot oor. Hij reikt me de rechterhand — een bankschroef — en maakt met de andere een uitnodigend gebaar, zo elegant dat je het van een voormalige Golden Gloves weltergewichtbokser niet zou verwachten: „Get in, man, good to see you again!” Van Billy Joel, no nonsense van top tot teen (hoewel daar nog geen 1.70 meter tussen zit), geloof je zo iets.

POP SCORE
door Jip Golsteijn

zegt Billy verontschuldigend, als we een paar minuten heuvel op, heuvel af zijn gescheurd, of Ayrton Senna ons op de bumper zit. „Maar geloof me, het is de moeite waard.” Een lange tocht, zeg dat wel. Uren heb ik over Long Island gereden, het prachtige schiereiland voor de kust van de staat New York, waar sinds mensenheugens rijke New Yorkers een tweede huis bezitten, en waar alle New Yorkers wel eens hebben overzomerd. Dit is The Great Gatsby Country, zo onlosmakelijk verbonden met F. Scott Fitzgeralds beroemde roman, dat Jack Clayton zijn saaiere verfilming ervan nergens anders durfde te situeren dan hier, hoewel de studio in Hollywood zich afvroeg of de gemiddelde Amerikaanse bioscoopganger de gigantische rijkdom van Jay Gatsby — gespeeld door Robert Redford — nog wel met Long Island zou kunnen associëren.

dering monumentaal, zo duur in feite, zegt Billy Joel met zichtbare schroom, dat de oorspronkelijke bevolking zich er geen meer kan permitteren. De werkende stand woont op de boot waarmee ze vist, toeristen afzet en smokkelt, of op woonboten, zoals de bouwvakkers die werken aan Billy's nieuwe huis, met 'state of the art' studio!

Nee, van jaloezie heeft hij nooit iets gemerkt. Billy Joel is geboren op Long Island. Bovendien laat hij de plaatselijke gemeenschap rijklijk delen in zijn fortuin, in de vorm van loon naar arbeid, vorstelijke bar- en restaurantrekeningen in de lokale horeca en sponsoring van alle sportteams die de school, waarop zijn dochtertje zit, vertegenwoordigen. De kok, Johnny Marlin zelf, de volwassen zoon van een jongen die bij Billy Joel in de eerste klas van de basisschool heeft gezeten, die komt informeren hoe Montauks beroemdste inwoner zijn 'clams' bereid wil hebben, wordt met alle eguards behandeld. Ik volg zijn advies en neem oesters. Drie dozijn. We hebben uren de tijd. Van Billy hoeft het ook niet meteen over zijn nieuwe CD, 'River Of Dreams', te gaan, al is het zijn eerste in vier jaar.

„Ik heb me altijd afgevraagd waarom mensen als Bob Dylan, Bruce Springsteen en Prince niet met de media willen praten. Nog afgezien van het feit dat het 'good for business' is, je bent toch apetrots op je werk? Te meer daar het, hoe ouder je wordt, hoe langer hoe meer moeite het kost om een plaat af te maken. Al die energie en creativiteit om, op zijn best, te bereiken wat je al een aantal malen hebt bereikt, dat vreet aan je. Daarbij komt dat het creatieve proces, zelfs aan semi-professionals, zoals journalisten, nauwelijks uit te leggen valt, laat staan, over hun hoofden heen, aan het grote publiek. Maar aan de andere kant, ik ben veteraan genoeg om te

Er was wat rumoer in de hal, voordat de heer Watel het kantoor binnentrad. Zijn groot, kaal hoofd met het gouden brilletje wiebelend op de neuspunt zag rozend rood, blijkbaar van opwinding. Dat mens blaakte hij, wou mij niet toelaten omdat ik geen afspraak had! Wat verbeeldt zij zich wel. U moet haar beter dresserren! Als ik sigaretten ga kopen, maak ik toch ook geen afspraak met de winkelier? Mr. Raab stond op, ging naar de deur en opende die. De sigaretten zijn uitverkocht, zei hij droog. U kunt gaan.

De man werd nog roder en kennelijk ook verlegen. Neem mij niet kwalijk, stamelde hij. Ik waken dat ik lomp ben — maar ik ben ook geheel van streek. Mijn excuses. Ook aan uw secretaresse!

Wat hij wel voor de man zou kunnen doen, vroeg de advocaat even later. Mijn naam is Watel, stelde de bezoeker zich, nu vormelijk voor. Enige maanden geleden kocht ik een grote, wat oudere villa aan de Boslaan. Daar wilde ik een groot zwembad bij hebben, want mijn jonge, eh, echtgenote is een ware waternimf. Ik heb een kundig ingenieur aangevraagd voor de tekening. Het zou een mooi, diep bad worden. Een gespecialiseerde aannemer heeft het gebouwd. Reeds de eerste maal dat mijn vrouw ging zwembaden liep het bad geheel leeg. De brandweer is moeten ko-

BILLY JOEL: „Dat ik grotelijks ben belazerd, is zelfs een dombo als mij wel duidelijk. Maar ik ben van eenvoudige arbeidersafkomst, dus ik ga niet klagen over verloren miljoenen, zolang er nog miljoenen op mijn rekening staan.” FOTO: LEX VAN ROSSEN

NEDERLANDER ROELAND KOLLEWIJN IS SOTHEYB'S KUNSTEXPERT IN ROME

„Ik moet een schilderij altijd eerst aanraken ..”

door MARION DERKSEN

ROME, zaterdag
In een zeventiende eeuwse 'Palazzo', vlak bij het Pantheon in Rome, dient de portier ons aan bij de eigenaar. „Bezoek, advocaat”, roept hij en hij gaat ons voor naar de salon. Daar zit aan een grote eiken houten tafel een heer leeftijd die uitnodigende gebaren maakt. De wanden hangen vol met antieke schilderijen. „Is er een ladder in huis?”, vraagt Roeland Kolléwijn, met wie ik ben meegenomen. De man rinkel met een belletje. Een jong meisje, volkomen in contrast met de barokke inrichting gekleed in korte broek en t-shirt, zet een ladder neer voor het schilderij met de afbeelding van 'De heilige Hieronymus die de trompet van het laatste oordeel hoort'.

Roeland klimt naar boven, bekijkt het schilderij, betast het, klopt er tegen en ruikt er aan. „Een Nederlander”, zegt hij na enige tijd. Dan zeer bevestigend: „Hendrik van Somer, 1820. Dit schilderij heeft een waarde van 20 miljoen lire.” De Nederlandse kunsthistoricus Roeland Kolléwijn werkt inmiddels zeven jaar voor het Engelse veilinghuis Sotheby's in Italië en houdt kantoor aan de beroemde Spaanse trappen in Rome.

„Ik moet een schilderij altijd aanraken”, legt Roeland Kolléwijn later uit. „Anders zie ik het niet. Je voelt met je vingertoppen of het net gerestaureerd is, of de panelen onlangs zijn vernieuwd en ook de geur kan veel verraden. Zo was ik laatst bij een klant die me verzekerde dat hij het schilderij nog nooit had aangeraakt, maar er hing een sterke lucht van schoonmaakmiddel omheen. Het deed verder niets af aan de waarde van het schilderij, maar het zei wel iets over die man.”

Vier taken
„Ik heb eigenlijk vier taken”, zegt Roeland. „Ik moet de kwaliteit van een schilderij beoordelen, de echtheid, de staat van conservatie en ik moet het taxeren. In het hele proces tussen koper en verkoper vervul ik als expert eigenlijk een bufferfunctie. Ik zorg ervoor dat de koper niet iets waardeloos koopt en dat de verkoper niet iets verkoopt onder een valse noemer.” Vier keer per jaar moet Roeland Kolléwijn honderd waar-

Roeland Kolléwijn: „Mafia investeert in kunst? Ik geloof er niks van!” FOTO: VICTOR SOKOLOVICZ

devolle schilderijen verzamelen voor de veiling in Milaan. En daarvoor reist hij heel Italië door. „Het leuke van Italië is dat het land bestaat uit totaal verschillende regio's. Vergeet niet dat het pas sinds honderd jaar een republiek is. Tot dan waren het aparte staatjes. Iedere keer als je naar een andere stad reist, verandert de atmosfeer. Het landschap verandert, de kunst, het eten, de mensen. Als ik voor het eerst in een stad kom, loop ik om te beginnen een kerk binnen. Daar ga ik de schilderijen die er hangen bekijken, dan weet ik meteen wat de specifieke stijl van die regio is.

Er is een levensgroot verschil tussen de Romeinse en de Napolitaanse cultuur”, constateert Kolléwijn. „Ook al liggen deze steden dicht bij elkaar. Kunst uit Rome is van een heterogene stijl, omdat bij elke nieuwe paus de schilderkunst weer veranderde. De pausen kwamen uit verschillende steden en die brachten hun eigen geliefde kunstenaars mee. De Romeinse barok heb ik altijd mooi gevonden, Napels heeft een hele eigen vorm van barok. Veel dramatischer, veel heftiger, veel angstaanjagender. Dat is 'bange' schilderkunst, zou ik haast zeggen. Veel licht- en donker-effecten, veel bloed en geweld. Dat vond ik vroeger prachtig.”

„Nu voel ik me meer aangevraagd tot de kunst uit het noorden, die is ingetogener, maar wel net zo geladen. Het hangt een beetje van mijn stemming af door welke kunst ik geraakt word. Nu is het de

Veneto maar dat kan weer veranderen. Eigenlijk ben ik een alleseter. Ik kan immers niet zeggen: mevrouw u hebt een Genues schilderij, daar heb ik wat tegen. Uiteindelijk is het de kwaliteit die de prijs bepaalt.”

Sinds enige tijd doen geruchten de ronde, verspreid door de Italiaanse pers, dat de mafia haar inkomsten investeert in kunst om zo zwart geld wit te wassen. Volgens Roeland Kolléwijn vallen die verhalen wel mee omdat bij een veiling iedereen en alles geregistreerd staat en het een legale manier van verkopen is. „Ik denk dat die mafia-jongens geen interesse hebben voor kunst en dat het als middel om geld wit te wassen te weinig oplevert. Het gaat om enorme geldsommen. Zelfs als je ervan uit gaat dat een gemiddeld schilderij twee ton kost, dan kunnen ze wel blijven kopen. Bovendien moeten ze het daarna weer verkopen en dat

nog bij Freud in therapie was geweest. Aan de hand van een schilderij komen vaak de verhalen los. Het zijn tenslotte spullen waarmee de mensen geleefd hebben. Na een uur weet je hoe ze wonen, wat ze denken, wat ze willen, waarom ze zijn opgehouden met werken. Hoe ze het ooit hebben gekregen en waarom ze het moeten verkopen.

Je maakt de meest vreemde situaties mee”, zegt Kolléwijn. „Zo was ik eens te gast bij een ergenaam van een motorimperium. Hij woonde in een groot huis en had prachtige schilderijen. Op een gegeven moment zei hij, onder het genot van een kopje thee, 'ik zal je wat moois laten horen'. Je verwacht dan Maria Callas, maar hij verdween en kwam even later zijn huiskamer binnenrijden op een motor, een exemplaar uit de jaren dertig. Terwijl de kamerblauw stond van de rook zei hij met tranen in zijn ogen 'mooi he'.”

Verliefd
„Dat had de laatste les moeten zijn die ik nodig zou hebben te hebben, maar toen moest ik zo nodig verliefd worden op mijn manager. En liefde maakt, zoals bekend, blind, doof en dom. Toen de bom barstte, lag er een rekening van zestig miljoen dollar op de mat. Een stuk of tien rechtshouders hebben daar in de loop van de laatste tien jaar de helft afgehaald, maar dat ik grotelijks ben belazerd, is zelfs een dombo als mij wel duidelijk. Maar ik ben van eenvoudige arbeidersafkomst, dus ik ga niet klagen over verloren miljoenen, zolang er nog miljoenen op mijn rekening staan. En aan die van Christie kan zelfs mijn ex niet komen. Nee, ik kijk niet om in mijn leven. Hooguit om dit prachtige uitzicht te zien.”

VOORAL CYCLISCHE WAARDEN FORS OMHOOG Onrust helpt beurs

De chaotische tafelen op de wisselmarkten en de verwachting van maatregelen rond het Europese Monetair Stelsel (EMS) hebben gisteren gezorgd voor nieuwe forse koersstijgingen op de beurs van Amsterdam. Grote favorieten waren weer de cyclische aandelen, met name DSM, Hoogovens en Nedlloyd.

Direct na de opening van de handel op Beursplein 5 was sprake van een ware run op Nederlandse effecten. Meestal is de vrijdag een erg rustige dag op de beurs, maar gisteren kwamen handelaren handen tekort om de binnenstromende orders uit te voeren.

De gulden wordt beschouwd als een van de weinige munsoorten waarin nog veilig kan worden belegd, zonder het risico van een plotselinge scherpe afwaardering. Integendeel, bij een herschikking van het EMS of bij het uiteenvallen van het stelsel zal de gulden vrijwel zeker in waarde stijgen ten opzichte van andere Europese munten en dat betekent internationaal gezien tevens een waardestijging van Nederlandse aandelen en obligaties.

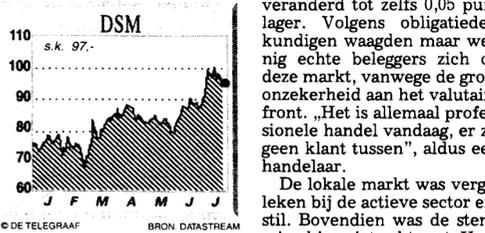
Aan de andere kant werd de beurs ook geholpen door de bijna drie cent hogere dollarkoers van gisteren, op ruim f1,96.

De EOE-index steeg dan ook in zeer snel tempo naar een hoogste stand van 342,71. Dat was liefst 4,82 punten hoger dan het slot van donderdag. Bovendien lag volgens technische analisten een belangrijk weerstandspunt op een niveau van 341, dat dus gepasseerd werd. De CBS-stemmingsindex bereikte een top van 123,3, of twee volle punten hoger dan het voorgaande slot. De koersstijgingen waren des te opmerkelijker omdat van de andere Europese beurzen alleen Parijs ook flink hoger noteerde.

Gedurende de rest van de dag moesten de koersen echter geleidelijk terug. Het naderende weekend, een terugvallende obligatiemarkt en een ronduit flauwe stemming op de Duitse beurzen (de DAX-index verloor 30 punten of ongeveer anderhalve procent) maakten de beleggers voorzichtig.

CBS-KOERSINDICES Hoger 153 = 57,2% Gelijk 82 = 30,5% Lager 33 = 12,3%

OMZET TOP-20 In de volgende aandelenfondsen werden de hoogste bedragen omgezet

veranderd tot zelfs 0,05 punt lager. Volgens obligatiekondingen waagden maar weinig echte beleggers zich op deze markt, vanwege de grote onzekerheid aan het valutarief. 'Het is allemaal professionele handel vandaag, er zit geen klant tussen', aldus een handelaar.

De lokale markt was vergeleken bij de actieve sector erg stil. Bovendien was de stemming hier niet echt vast. Voor Aalberts werd f1,70 meer betaald op f51,70. Aandelen Randstad sloten na enkele biedkoersen f1,70 hoger op f54,50. Norit steeg 70 cent naar f18,40.

Tegenover deze winsten stond onder meer een verlies van f1,30 op f34,70 voor Van der Moolen. De cijfers die het hoekmansbedrijf heeft gepubliceerd waren uitstekend, maar Van der Moolen-topman Kroon heeft zich bezorgd getoond over de vooruitzichten van de handel op de Amsterdamse beursvloer.

De Boer Boekhoven verloor 50 cent op f23 en voor Sphinx werd een gulden minder betaald op f46,50.

Klaas Steenhuis (advertentie) KOMPRESSOREN ECOAIR ZOETERMEER 079-413211

ZUID AFRIKA 1 1/2% INCLUSIEF POLITIEKE RISICOVERZEKERING Beleg nu in Zuidafrikaanse overheidsobligaties. Huidig rendement 18 1/2% Wij behandelen obligatierekeningen vanaf f 100.000.- Uw rekening blijft bij de bank op uw naam.

Uni-Invest heeft goed halfjaar achter de rug AMSTERDAM, zaterdag Het directe beleggingsresultaat van het vastgoedfonds Uni-Invest zal over de eerste helft van dit jaar op ongeveer acht procent uitkomen.

De juiste cijfers over de eerste zes maanden worden volgende week gepubliceerd. Over het resultaat van dit gehele jaar worden in één keer alle kosten ten laste gebracht die voortvloeien uit de komende fusie tussen Uni-Invest en de vastgoedfondsen Nedufo en Nevas. Dat legt wel druk op de resultaten, maar het zal geen schommeling van belang veroorzaken, aldus Homburg.

EUROBONDS Midden-Rende koers ment 30/07/93

De overneming van de twee fondsen lijkt een hamerstuk geworden. Uni-Invest heeft de afgelopen tijd via de beurs aandelen in de beide bedrijven aangekocht.

AMSTERDAM, zaterdag In de avondhandel kwamen gisteravond de volgende koersen tot stand (tussen haakjes de middagslotnotering):

AMSTERDAM, zaterdag DSM 97,00-97,20 (97,00) Kon.Olie 184,50 (185,30) Nedlloyd 45,10 (45,20) Philips 31,10 (31,20) Unilever 190,10-190,30 (191,20)

OPTIEBEURS

Vermelding van de 300 meest actieve series. senie omzet laag hoog slot

Wall Street moet terug

Van een onder redacturen NEW YORK, zaterdag Winstnenners zorgden er voor dat Wall Street gisteren het nodige terrein moest prijsgeven. Na de vaste stemming van donderdag stak nu weer twijfel de kop op, onder andere over de rente en de inflatie. De Dow Jones-index sloot daardoor met een verlies van 27,95 punten op een totaal van 3539,47.

De twijfel betrof met name de wijze waarop president Clinton het overheidstekort wil aanpakken, de zwakkere obligatiemarkt na de rally van donderdag en de hernieuwde angst voor een aanwakkerende inflatie. Bovendien was de markt onder de indruk van de vrije val van Microsoft, voor voor kort toch een echt glorie-mouffonds.

Donderdag maakte Microsoft bekend dat de prijzen van software het komende jaar onder druk komen door scherpe prijsverlagingen van concurrenten. Prompt zegden analisten zich genoodzaakt hun winstverwachtingen voor Microsoft te verlagen.

Een fraaie uitzondering werd gevormd door de luchtvaartsector, zols bijvoorbeeld UAL. Grote stimulansen was hier de lagere olieprijs. Eerder deze week leken de olieprijsen op te lopen, maar gisteren zakten de noteringen weer. Een vat Brent-olie voor levering in september kwam gisteren uit op \$ 16,80, tegen \$ 17,25 eerder deze week.

Het goud was wederom niet te stuiten en bereikte gisteren een niveau van \$ 407 per ounce. Donderdag noteerde het edele metaal voor het eerst sinds tijden weer boven de grens van \$ 400. De dollar hield ondertussen goed stand. De XMI-index zakte 3,15 naar 360,10.

BEURS VAN NEW YORK

v.k. s.k. du pont 47% 46% nynetx 90% 89% 29/07 30/07 29/07 30/07

BEURS VAN TORONTO

industr. transp. util. oil. aand. tot. hog. lag. alg. ind. 21/07 3556 40 1573 21 2468 106 17 254 438 2564 903 1046 447 18 507 74

BELEGINGSFONDSEN

afgeif beel 2229 0 v.k. 2233 0 i.k. holl stall rek 106 20 106 22

GOEDERENMARKTEN

index termijn 130 42 130 40 KOPER 'A' (\$ metric ton) 1971 00-62 00 1971 00-72 00

Algemeen

ORVERZEKERING met...
RACEKART 125 cc...
Maas Motors, uw adres v...

05776-1814

KNIP UUT WANT...
WUBJULVEN NIET!...
STEDS ADVIEREN!

05776-1814

Honda Magna 500, f 4500...
ZZR 1100, '93, f 12000...
GPRX 600, '93, f 12000

Invalidenwagens

Voorhaar MOBILITY Hilversum...
T.K. elektr. invalidewag, merk...
FOTRESS 2000 FS, comp.

Let op...nieuw!

VECA MOTOREN IMPORT...
Alle motoren tegen zeer scherpe...
prijzen. Ook harkmateriaal

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

VOR snelle basisslers: Honda...
VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

Let op...nieuw!

HONDA VFR 750, '93, f 18750...
Yamaha XJ Maxim 550, f 5900...
Suzuki GS 500 S '89, f 5900

RTL-4 DECODER, f 229, van...
vandaag besteld, morgen in...
hand. BBZ B.V., 04926-1565.

Uniek in Nederland...
Nog 148 stuks complete satelliet, 62 cm...
schotel met bevest. mair. Micro Wave LNB 1.25 db...

Foto en film...
Pak ze mee, Death becomes her...
Unforgiven, The Bodyguard en Delicatessen.

Inkoop-inruil...
FOTO PROFESSIONAL...
dealer alle grote merken...
vele spiegelreflexcamera's...

Pro Used...
in- en verkoop prof. foto-app...
Hoogorderdief 80, A.M. Roluik...

Muziekinstrumenten/apparatuur...
Blasinstrumenten en slagwerk...
grootste keuze Saxofoons v.a. f.95.

Dijkman B.V...
Rozenhangt 11, 200 antiek...
marmeren schouwen, J. Haarlem...

Opleidingen(clublessen)...
Leer WORDPERFECT 5.1 of...
MS-DOS (beide ook in het Eng.)...

Zwemles...
LEER ZWEMMEN IN 'N WEEK...
Zwemschool Pierre Zenden...
Gratis info: 043-212211

Sport en fitness...
T.K. dokter Stauffer 6-in-1 BE...
WEGINGSBANK voor afslank...

HH. handelaar. SPIEGHEL...
TRADING B.V. krijgt wekelijks...
binnen: containers geleend...

Uniek in Nederland...
Nog 148 stuks complete satelliet, 62 cm...
schotel met bevest. mair. Micro Wave LNB 1.25 db...

Foto en film...
Pak ze mee, Death becomes her...
Unforgiven, The Bodyguard en Delicatessen.

Inkoop-inruil...
FOTO PROFESSIONAL...
dealer alle grote merken...
vele spiegelreflexcamera's...

Pro Used...
in- en verkoop prof. foto-app...
Hoogorderdief 80, A.M. Roluik...

Muziekinstrumenten/apparatuur...
Blasinstrumenten en slagwerk...
grootste keuze Saxofoons v.a. f.95.

Dijkman B.V...
Rozenhangt 11, 200 antiek...
marmeren schouwen, J. Haarlem...

Opleidingen(clublessen)...
Leer WORDPERFECT 5.1 of...
MS-DOS (beide ook in het Eng.)...

Zwemles...
LEER ZWEMMEN IN 'N WEEK...
Zwemschool Pierre Zenden...
Gratis info: 043-212211

Sport en fitness...
T.K. dokter Stauffer 6-in-1 BE...
WEGINGSBANK voor afslank...

Palace Auction Scheveningen...
eerste zondag van de maand...
kunst en antiekveiling...

Uniek in Nederland...
Nog 148 stuks complete satelliet, 62 cm...
schotel met bevest. mair. Micro Wave LNB 1.25 db...

Foto en film...
Pak ze mee, Death becomes her...
Unforgiven, The Bodyguard en Delicatessen.

Inkoop-inruil...
FOTO PROFESSIONAL...
dealer alle grote merken...
vele spiegelreflexcamera's...

Pro Used...
in- en verkoop prof. foto-app...
Hoogorderdief 80, A.M. Roluik...

Muziekinstrumenten/apparatuur...
Blasinstrumenten en slagwerk...
grootste keuze Saxofoons v.a. f.95.

Dijkman B.V...
Rozenhangt 11, 200 antiek...
marmeren schouwen, J. Haarlem...

Opleidingen(clublessen)...
Leer WORDPERFECT 5.1 of...
MS-DOS (beide ook in het Eng.)...

Zwemles...
LEER ZWEMMEN IN 'N WEEK...
Zwemschool Pierre Zenden...
Gratis info: 043-212211

Sport en fitness...
T.K. dokter Stauffer 6-in-1 BE...
WEGINGSBANK voor afslank...

Wij zoeken een lief gezin voor...
onze HUSKY-PUP met blauwe...
ogen. Zeer reedel. prijs: 020-

Uniek in Nederland...
Nog 148 stuks complete satelliet, 62 cm...
schotel met bevest. mair. Micro Wave LNB 1.25 db...

Foto en film...
Pak ze mee, Death becomes her...
Unforgiven, The Bodyguard en Delicatessen.

Inkoop-inruil...
FOTO PROFESSIONAL...
dealer alle grote merken...
vele spiegelreflexcamera's...

Pro Used...
in- en verkoop prof. foto-app...
Hoogorderdief 80, A.M. Roluik...

Muziekinstrumenten/apparatuur...
Blasinstrumenten en slagwerk...
grootste keuze Saxofoons v.a. f.95.

Dijkman B.V...
Rozenhangt 11, 200 antiek...
marmeren schouwen, J. Haarlem...

Opleidingen(clublessen)...
Leer WORDPERFECT 5.1 of...
MS-DOS (beide ook in het Eng.)...

Zwemles...
LEER ZWEMMEN IN 'N WEEK...
Zwemschool Pierre Zenden...
Gratis info: 043-212211

Sport en fitness...
T.K. dokter Stauffer 6-in-1 BE...
WEGINGSBANK voor afslank...

LEVEN MET DE OORLOG OP JE HIELEN

■ Ans van Dijk tijdens de rechtszaak in 1947 waar Sera Anstadt tegen haar getuigde.

FOTO: BEN MEERENDONK AHFS/ISG

SERA ANSTADT werd in 1983 in een klap bekend met haar debuut 'Al mijn vrienden zijn gek', het tragische verhaal

dat al vier jaar is uitverkocht. Daarin verhaalt ze van haar opgejaagde jeugd in de oorlog. Maar het zijn niet alleen de verschrikkingen uit '40-'45 die

haar nog dagelijks op de hiel zitten. Ook nu nog wordt ze geconfronteerd met nieuw leed: „Het leven is te verdragen omdat het stap voor stap gaat.”

■ Joden op het Victoriaplein (na-oorlogse naamgeving) in Amsterdam. Ruim negenhonderd werden er in de nabijgelegen Rivierenbuurt door Ans van Dijk verraden.

FOTO: RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

DE ZIELEPIJN VAN

SERA ANSTADT

over haar zoon die aan schizofrenie lijdt. Haar nieuwste boek 'De donkere rails' verschijnt binnenkort bij Bzztôh. Bovendien komt er na lang aandringen van lezers een herdruk uit van 'Een eigen plek',

door MARTIN VAN PUTTEN

AMSTERDAM — „Mijn nieuwe boek 'De donkere rails' gaat over de tragedie van een joodse vrouw, die niet in staat is haar jonge dochter op te voeden. Ze wordt uit de ouderlijke macht ontzet. Het is deels gebaseerd op waarheid. Mijn zoon was bevriend met de vrouw, ik vond haar erg aardig. Op een feest deed ze ineens een servet over haar hoofd, toen bleek dat ze knettergek was.

Ik heb haar opgezocht in de inrichting, waar zij een man ontmoette van wie ze een kind kreeg. Jaren later kwam ik haar weer tegen en kwam ze bij mij eten. Ze kwam steeds vaker. De laatste keer midden in de nacht, zoals ook in het boek staat. Toen gooide ze een stapel foto's van haar kind in mijn brievenbus. Daarna heb ik haar nooit meer gezien. Pas drie jaar later hoorde ik dat ze zich diezelfde nacht nog voor een trein had gegooid.

„Dan zal ik of het een bed is me op de donkere rails laten vallen en ze vastpakken tot de trein me als een deken bedekt”, luidt de laatste zin van haar afscheidsbrief.

Het is de zielepijn van de jonge joodse vrouw die Sera Anstadt herkent en die haar heeft gedreven opnieuw over de wreedheid van de werkelijkheid te schrijven.

„Als ik in de winkel sta, krimpt mijn hart ineen als ik een Turks meisje de boodschappen hoor vertalen voor haar moeder, die geen Nederlands spreekt. Toen mijn ouders uit Polen vluchtten en ik als 7-jarig meisje hier belandde, moest ik ook alles vertalen voor mijn moeder. Het verpest de band, je moeder mag niet zo'n hulpeloos wezen zijn. Als ik nu hoor dat onze regering alle vreemdelingen wil laten integreren, dan ben ik blij dat ik met mijn eigen lotgenoten op een kluitje kon wonen. Op school werd ik enorm gepest en ik voelde me toch al zo eenzaam in dit vreemde land. Bovendien was mijn moeder erg ziek.”

Sera Anstadt is één van de weinigen die het verraad van de beruchte Ans van Dijk heeft overleefd. Veel wanhopige joden zochten in de oorlog hun toevlucht op het onderduikadres van Ans van Dijk in de Amsterdamse Jekerstraat. Zo'n negenhonderd vluchtelingen hebben haar 'hulp' met de dood moeten bekopen.

Schuldig

Als door een wonder wist Sera te ontsnappen. „Dat ik de oorlog heb overleefd, heeft niets te maken met uitverkiezing. Het was treinen vullen tot de laatste man. Dat ik niet ben weggevoerd, betekent dat er een ander in mijn plaats de dood vond. Ik voel me nog steeds schuldig over alles, over mijn ouders, mijn zus... Schuldig omdat ik nog leef.”

Voor Sera begon de ellende pas echt toen de oorlog voorbij was. Haar ouders en haar zus kwamen niet terug, haar vrienden ook niet. Alleen haar broer overleefde de oorlog. Ze was een eenzaam mens. „Plotseling ontdek je dat je in je eentje verder moet leven. En leven heeft alleen maar zin als je andere mensen hebt. Ik ken ook maar één pijn en dat is zielepijn. Ik kan ook alleen maar over joden schrijven, ik ken hun pijnen, ik ken hun zuchten.”

In de oorlog werd ik als eerste door de Duitsers opgeroepen om mij te melden. Ik was toen een jaar of zeventien. Vanaf mijn dertiende was ik al lid van de communistische jeugdbeweging en die wist me te redden met een bewijs dat ik voor de Joodse Raad werkte.” Sera hoefde

■ Joodse families melden zich in 1942 op de hoek van de Gaaspstraat en Uiterwaardenstraat in Amsterdam-Zuid voor vertrek naar kamp Westerbork. FOTO: RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

zich niet te melden bij de Sicherheits-Dienst en wist zo voor de eerste keer aan het concentratiekamp te ontsnappen.

De tweede keer lukte het niet zo gemakkelijk. „Ik moest mijn schuilplaats geven aan een hoge communistische functionaris. Mijn zus Selma en ik belandden op een zolder, die niet zo veilig was. Via de ondergrondse zouden we een

■ SERA ANSTADT: „Ik kan alleen maar over joden schrijven. Ik ken hun pijnen, hun zuchten.”

FOTO: RUUD VAN DER LINDEN

beter adres krijgen: dat was bij Ans.” Ik voelde me niet prettig bij haar. Ze was verschrikkelijk grof en keihard. Ze stelde vragen die je niet stelt aan een

onderduiker, dat vond ik al vreemd. Als communist had ik geleerd wat geheimehouding is, dus ik speelde het naïeve meisje. Ik voelde dat ik in het hol van de leeuw zat. Maar ik kon niet vluchten, want Ans of één van haar vriendinnen zou me ongetwijfeld schaduwen en erachter komen waar mijn vrienden zaten van de communistische beweging. Volgens mij was het haar daar ook om te doen. Om met mij een hele groep te pakken. Daarom heeft ze mij ook zo lang gehouden, veertien da-

gen, ze wachtte op de grote vangst.”

's Avonds was ze altijd dronken. Om haar geweten te verzuipen natuurlijk. Ik was zo bang voor die vrouw, dat ze me 's nachts zou bedreigen. Ik schoof meubels voor mijn deur. De ondergrondse wilde haar afmaken, maar dat lukte steeds niet, er waren te veel soldaten in de straat. Af en toe hing ze uit het raam en vroeg ze aan een van haar vriendinnen of het wel veilig was voor haar op straat, er waren zoveel mensen die haar bedreigden.

Uiteindelijk besepte ze dat ik haar door had, het duurde dan ook niet lang of de Duitsers kwamen Selma en mij halen. In de Hollandse Schouwburg, waar alle joden werden verzameld, drong pas tot mij door hoe veel mensen Ans aan de Duitser overleverde.

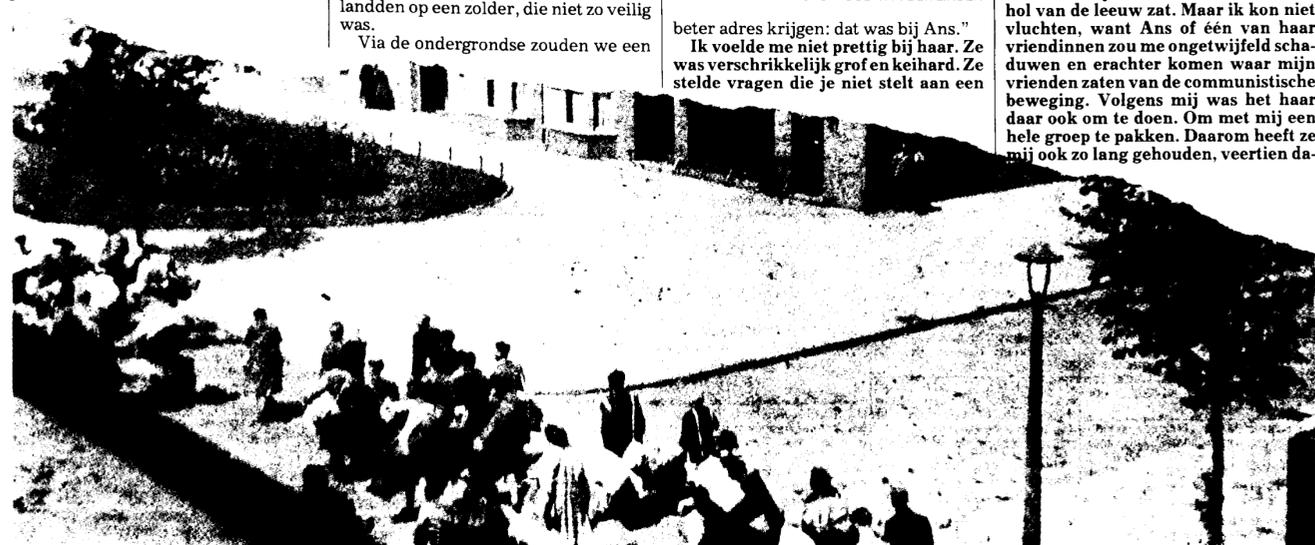
Nu wij weg waren, haalde ze haar achterstand in. Er kwamen steeds nieuwe mensen binnen in de schouwburg. „Ik kom van Ans van Dijk”, zei de een, „ik kom van Ans van Dijk”, zei weer een ander. In één dag had ze dertig joden verraden. Het grootste gedeelte van de schouwburg bleek door haar toedoen te zijn opgepakt.”

Rode petje

Binnen een week werden Sera en haar zus Selma op transport gesteld. „We zaten in de trein en twee jongens speelden gitaar. Dat er een rij soldaten met mitrailleurs op het perron stond, wilden we gewoon niet zien. Er kwam een jongen binnen en die zei: „Jij bent toch dat meisje met dat rode petje?” Dat droeg ik normaal altijd. „Wil je vluchten?” vroeg hij. Ik moest tien coupés naar voren lopen, daar een band om mijn arm doen van de Joodse Raad en dan gewoon het perron opstappen alsof ik er niet bij hoorde. Daarna moest ik mij in de trein er tegenover verbergen onder een bank tot de jongen mij zou komen halen. „Maar ik wil wel mijn zus meenemen”, zei ik tegen de jongen, maar die antwoordde dat hij na mij Selma zou helpen. Dus ik al die treincoupés door. Een WA-man hield mij aan, maar ik zei dat mijn oom voorin zat. Ik liep door en verwachtte elk moment zijn hand in mijn nek. Er gebeurde niets. Doodsbang liep ik door de gewapende soldaten naar de andere trein waarin ik mij verborg.

„'s Avonds kwam de jongen mij halen. „Waar is Selma?” vroeg ik. Ik was kapot van zijn antwoord. Ze hadden haar niet kunnen helpen. Ik voelde me een verraadster van mijn eigen zuster. Ik schaamde me, ik was gevlucht en zij niet. Ze hebben later geprobeerd mijn zuster te redden uit Westerbork. Het was te riskant.

In 1947 was ik een van de belangrijkste getuigen in de rechtszaak tegen Ans van Dijk (Ze werd ter dood veroordeeld en op 13 januari 1948 geëxecuteerd). Ik heb nog nooit iemand zo gehaat als zij. Ik kwam haar tegen op de stenen trappen van het gerechtshuis. Met mijn nagels had ik haar gezicht wel willen openkrabben. Ze zei dat ze me niet kende. Ik moest voor haar uit de trap af lopen. Ik had het gevoel dat ze me elk moment naar beneden zou schoppen om zo een belangrijke getuige kwijt te raken. Nog een maand lang droomde ik elke nacht dat ik haar in het water gooide en haar zwarte schoenen naar boven dreef. Ze had van die lompe dingen aan, weet je. Na al die jaren zie ik ze nog duidelijk voor ogen...”

V I G U V

Amerikaanse carrièremaaksters nu ambitieuze moeders

HUISVROU
het nieuwe
STATUSSYMBOL

door
MARCELLA
VAN
DER WIEL

NEW YORK — De huisvrouw is in Amerika het nieuwe statussymbool voor de jaren negentig. Wie ervoor kiest thuis te blijven bij de kinderen en full-time moeder te zijn, oogst afgunst en bewondering bij bureaus, familie en kennissen. Een echtgenote zonder baan buitenshuis zegt tegenwoordig in dit land, waar 57 procent van de vrouwen werkt, meer over de financiële status van de man dan een voor de deur geparkeerde BMW.

In villa-dorpen zoals Scarsdale, even buiten New York, wordt een thuisblijvende moeder 'chic' genoemd. Daar zijn het de gezinnen in iets minder goede doen waar zowel de man als de vrouw een baan heeft. Maar zodra ze het zich kunnen veroorloven om van één inkomen rond te komen, zegt vaak de vrouw haar baan op. Vrouwen die het geld niet nodig hebben en toch hun carrière verkiezen boven de dagelijkse zorg voor de kinderen worden met net zoveel minachting bejegend als in de jaren tachtig de 'gewone' huisvrouw.

Klusjes

In de afgelopen twintig jaar bleef het percentage vrouwen dat hun baan zou opzeggen als ze het geld niet nodig hadden, volgens het onderzoeksbureau Yankelovich Partners steek op dertig procent. In 1991 schoot hun aantal ineens omhoog tot maar liefst 56 procent. Ann Clurman, medewerker van dit bureau, zegt dat het legioen van huisvrouwen niet alleen sterk is uitgebreid maar dat de huisvrouw ook een veel hogere dunk van zichzelf heeft gekregen. „Ze ziet zichzelf niet meer als iemand die de klusjes doet die nu eenmaal gedaan moeten worden, maar als de manager van het huishouden”, aldus Ann Clurman in een recent interview met de seriële krant voor de zakenman, Wall Street Journal, die zelfs een artikel op de voorpagina wijdde aan het nieuwe fenomeen van de zogenaamde 'Moeder Macht'.

Clurman ontkent dat de verrassende ommezwaai die vrouwen het aanrecht doet verliezen boven het bureau een stap terug is in het emancipatieproces. Feministes moeten het volgens haar juist zien als de kroon op hun werk. „De boodschap van de vrouwenbeweging was altijd

dat een vrouw moest kunnen zijn wie of wat ze wilde zijn, zonder in haar keuze te worden belemmerd. Nu is bereikt dat een vrouw ervoor kan kiezen thuis te blijven zonder dat ze zich daarvoor schuldig hoeft te voelen”, aldus de onderzoekster.

Dat de Amerikaanse huisvrouw anno 1993 niet meer over zich laat lopen, bleek overduidelijk toen 'First Lady' Hillary Clinton opmerkte dat zij niet het type was „dat thuis koekjes bakt”. Zo groot was de verontwaardiging onder Amerika's koekjesbakende moeders over deze laatdunkende opmerking dat Hillary uiteindelijk eieren voor haar geld koos en verklaarde dat het bakken van koekjes haar niet te min was, sterker nog, ze onthulde haar 'eigen' favoriete recept.

Ook de reclame-industrie heeft de huisvrouw herontdekt. Was het tot voor kort mode om vrouwen af te beelden als succesvolle carrièremakers op kantoor, nu tonen televisie-commercials de vrouw weer als moeder die thuis met haar kinderen dolt en verant-

woorde maaltijden op tafel tovert. Zelfs de omstreden 'soap'-serie 'Murphy Brown', die door de voormalige vice-president Dan Quale nog werd verguisd als een verheerlijking van het één-ouder-gezin, haakte in op de 'goede moeder'-mode door de hoofdrolspeelster onlangs korter te laten werken, zodat ze meer tijd met haar kinderen kan besteden.

Voorleesmoeder

De rollen zijn omgedraaid. Vrouwen die werken, worden door huisvrouwen nagewezen als slechte moeders, wier kinderen opgroeien voor galg en rad omdat ze overdag verstoken zijn van ouderlijke zorg. Het nieuwe modewoord is 'maternally correct' wat zoveel wil zeggen als 'goed moederschap'. Maar de drang om succesvol te zijn, zit de carrièremaaksters van vroeger kenmerkend zo in het bloed dat ze het ook thuis niet kunnen laten. Het wordt bijvoorbeeld 'maternally correct' geacht om voorleesmoeder in de klas te zijn, vaak en veel geld in te za-

FOTO'S: MATTY VAN WUNBERGEN

Niet alleen breidt het legioen huisvrouwen zich uit in Amerika, ze hebben ook een hogere dunk van zichzelf gekregen. Ze zien zich niet langer als degene die de klusjes opknapt, de ramen lapt, het kind zijn tanden poetst of de boodschappen torst, maar als manager van het huishouden.

piepers en mobiele telefoons in modieuze kleuren op de markt die het de drukbezette huisvrouw mogelijk maken om van hot naar her te vliegen en toch bereikbaar te blijven voor het thuisfront.

Een enkeling begint inmiddels in te zien dat deze bewijsdrang om een super-moeder te zijn, weinig of niets met liefde voor het kind te maken heeft. Jan Touchstone, een ex-manager bij een verzekeringsbedrijf en nu full-time moeder, verzuchtte: „Ik heb eind vorig jaar zes uur in de keuken gestaan om de prachtige versieringen aan te brengen op zelfgebakken koekjes voor het school-kerstfeest. De ouders waren de enigen die er met bewondering naar keken. De kinderen zagen het niet eens en schrokken te gewoon naar binnen. Soms denk ik wel eens: voor wie doe ik dit eigenlijk?”

punten te creëren voor manlief en zijn zakenrelaties.

Zo druk zijn sommige 'manager-moeders' hiermee dat zij de hulp van een werkster, au-pair en tuinman nodig zeggen te hebben om thuis de boel niet te laten verslonzen. Speciaal voor hen komen er nu

FEEST

Klokslag half elf staat hij voor de deur. Breed stralend smeltje. Hoogrode kleur van opwinding. „Ik heb met alle meisjes geslepen!” is het eerste wat hij zegt.

„Geslepen?” houd ik me dom. „Wat is dat nu weer?” „Kom hier,” ijvert hij. „Dan doe ik het voor.”

Job trekt me de woonkamer in. „Door je knieën zakken,” commandeert hij.

„Armen om mijn nek. Zo ja.” Hij krult twee armen om m'n middel, begint langzaam de- nend te draaien. Ik draai gehoorzaam mee.

„Dat is slipen,” zegt hij. „En dat is hartstikke leuk.” „Doe je dat wang aan wang met een meisje?” in- formeer ik.

„Bejje!” schrikt hij. „Waar zie je me voor aan? Nee. Je kletst gewoon. Slijpend kletsen. Heel gezellig. Ja, dat deed jij niet toen je twaalf was hé? Toen zat je nog in de luiers zowat. Jullie mochten niks vroeger. Wel zelig hoor.”

Hij zakt op de bank. Ra- telt zijn hele feest af. Van binnenkomst tot afscheid. Een feest van slipen, hou- sen en hiphoppen. Van klet- sen, springen, goeie muziek en discolichten. Van lachen en heel serieus zijn. „Want ik voel me best al volwassen nu ik naar de middelbare ga. Vind je ook niet dat ik ver- ander? Dat ik erg volwassen word zo langzamerhand?”

„Je wordt groot,” geef ik toe.

De volwassene gaapt hart- grondig. „Wat ben ik moe? Ik ga maar naar bed. Breng je me even?”

We gaan naar boven. Hij laat, doodmoe, zich instop- pen als een kleuter. Zegt nog één keer hoe leuk het alle- maal was, troggelt de belofte af om zelf ook een feest te mogen geven als hij jarig is, en zakt dan weg.

Twee feesten hebben we die avond. Twee klassefees- ten wel te verstaan. De jong- ste komt alleen thuis van een feestje om de hoek. De oudste moet om twaalf uur worden afgehaald, ergens in Haarlem. Hij levert een zoektocht op door nieuwbouwbuurten, waarbij het huis zich toch nog vinden laat op de oververdoende prestaties van een ingeblikte band.

Nog een paar rode wan- gen. Nog een brede glimlach wacht mij op. „Ik heb ge- schuifeld,” verzigt m'n dochter van dertien.

„Zo! En verder?” „Ze kijkt in verre erten. Ze hoort me niet. Ze zwijgt in alle talen die ze zich sinds dit jaar eigen maakt.

„Was het leuk?” vis ik. „Eindeeloos.” „Vertel eens.”

„Ik heb twee keer geschuifeld,” weidt ze uit. En dat is dat. Ze straalt tot thuis.

Zakt op de bank waar zo- ven nog haar broertje zat. Lichtjes in de blauwe ogen. De mond die soms zo treurig zakken kan als haar het le- ven overmant, krult nu aan beide hoeken. Haar blonde haren glanzen. Haar stem klinkt jong en blij. „Ik heb twee keer geschuifeld.”

Ik bedwing een lach. „Verder niks?” „Eh... Het was een einde- loos feest,” vat ze samen. En begint weer te staren.

„Goeie muziek?” „Eindeeloos.” „Plezier gehad?” „Eindeeloos.” „Lekker gekletst?”

„Ze zucht. „Moet je nou al- les weten?” vraagt ze ont- stemd. En begint dan toch. Over de buurman die over de muziek kwam klagen ter- wijl de muziek toch heel- maal niet hard was. Over een heel lieve hond die bang was en die zich door haar had laten troosten. Over vriendinnen die van alles zeiden. En wat zij dan zei. En over iedereen die daar aanwezig was.

„Met wie heb je geschuifeld?” „Ze snuift. Noemt een naam. En zegt in een adem: „Ik ga maar eens naar bed. Het is al zo laat. Breng je me mam?”

„Lieve griet,” denk ik vertederd als ik het hoogro- de snuiftje op het kussen kus. En: „Mam,” zucht het grietje. „Hoe oud werd jij verliefd?”

„Dertien,” zeg ik. „Ze knikt langzaam. Licht nog een keer haar stralende lach. En slaapt.

MARIANNE JANSSEN

NEDERLANDSE
EMMENTALER,
DUITSE GOUDSE
EN DEENSE FÊTA

Vermelding herkomst GATENKAAS

De Amsterdamse kaasspecialist Robert van Houten: „Emmentaler wordt in de Franse Jura Gruyère genoemd.”

FOTO: FRANS JONGEN

door WIL VAN BARNEVELD

DEN HAAG — De Zwitsers zijn wanhopig: de Europeaan ziet straks niet meer of hij een echte of onechte Gruyère of Emmentaler koopt. Door nieuwe maatregelen van de Europese Gemeenschap dreigt Zwitserland het alleenrecht op de produktie van Emmentaler en Gruyère te verliezen. De EG wil verbieden dat nog langer op kazen het land van herkomst wordt vermeld.

„De nieuwe maatregel zorgt voor chaos”, zegt een verbolgen mevrouw H. Tagliacini van de Zwitserse ambassade in Den Haag. „Onze nationale produkten moeten beschermd blijven.” Het is volgens haar meer een politieke aangelegenheid dan een kwestie van smaak. Mevrouw Tagliacini vindt de Nederlandse imitaties van de Zwitserse gatenkaas overigens niet slecht. „Ik vind de Leerdammer zelfs lekkerder dan de Emmentaler”, geeft ze schoorvoetend toe. De Duit-

sers denken er net zo over: de Zwitserse kaas is daar van de markt gedrukt door de Leerdammer. De Nederlandse Zuivelbond vindt dat de Zwitsers zelf om de problemen hebben gevraagd. „Ze weigeren bij de EG te komen. Eigen schuld, dikke bult. En die bult zien ze nu aankomen omdat ze niet langer het alleenrecht hebben op Gruyère en Emmentaler”, aldus een woordvoerder van de bond. De Amsterdamse kaasspecialist Robert van Houten vindt

de organisatie in de branche al jaren gatenkaas. „De Zwitserse Emmentaler, een grote

zoete kaas met grote gaten, wordt in de Franse Jura Gruyère genoemd. En daar

heb je weer twee soorten van: de Beaufort en Comté. Het verschil is dat de Zwitserse

vastig met rechtop staande kant is en de Franse soort een ronde onderkant heeft, leg dat maar eens uit! De smaken liggen ook nog eens dicht bij elkaar.

Niet alleen de Zwitserse gaten leveren raadsels op. De chauvinistisch ingestelde Grieken weten waarschijnlijk niet eens dat hun Fêta veelal uit Denemarken komt. De Denen maken de Fêta, in Griekenland bereid van schape- en geitemelk, al jaren van koeiemelk. Marcel Schuttelaar van de Consumentenbond kan niet wakker liggen van de kazen-oorlog. „Het belangrijkste is dat op het etiket precies staat wat erin zit. Daarnaast is het interessant om te weten waar de kaas vandaan komt.”

De Europese Gemeenschap is echter van plan nog veel meer overhoop te halen. De landen ruziën over een lijst met voedingsmiddelen die wel en niet door iedereen mogen worden nagemaakt. Voorlopig mogen Goudse, Edammer, Cheddar, Brie, Camembert en Emmentaler on- beperkt door wie dan ook worden gemaakt.

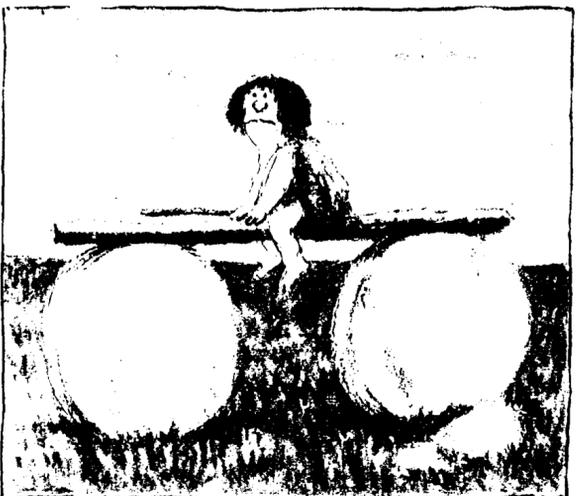
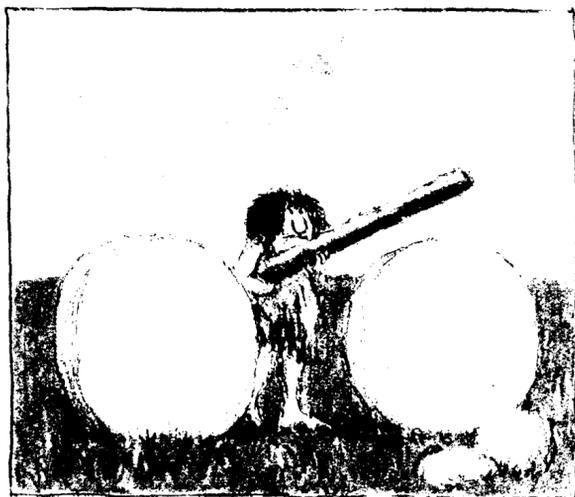
(advertentie)

ELLE WOVEN

INSPIRATIE UIT DE OUDHEID

ELLE WOVEN 9 IS NU UIT

Met: De man van Habitat: Terence Conran zijn stijl, zijn huis en zijn toverformule

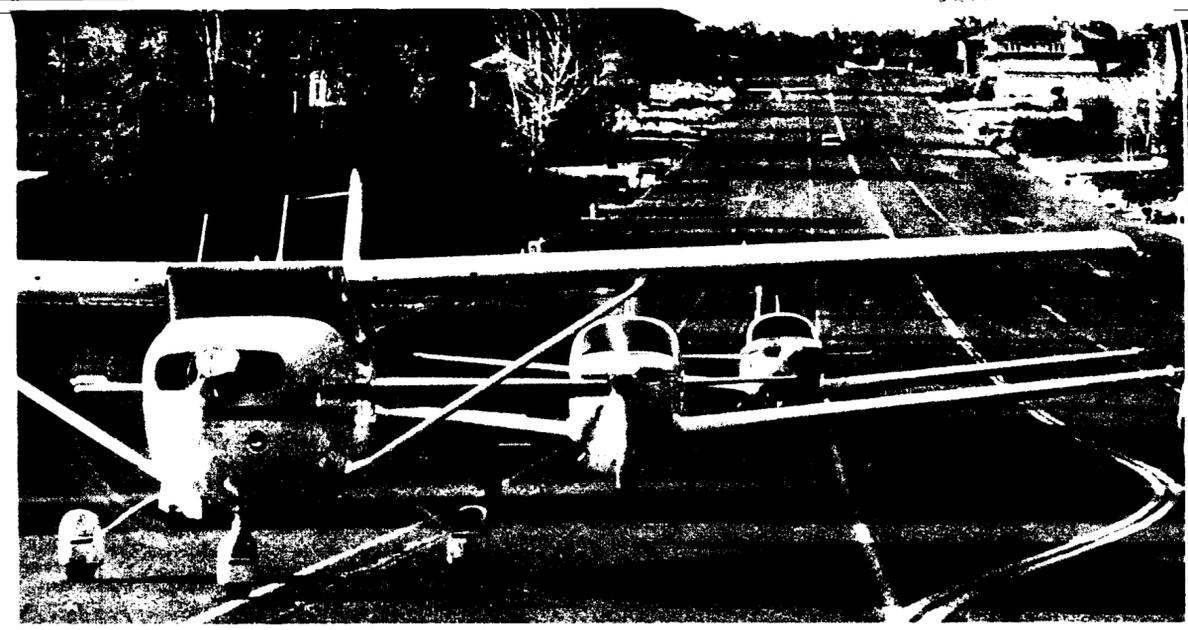
door KRAHN

De Telegraaf / Nieuws
WEEKEINDE

50-JARIGE OORLOG VAN DE JONKER VAN ZEVENAAR

Larry Cameron had één grote droom: een huis waar hij met zijn vliegtuig kon komen. Op een dag begon hij het maar gewoon te bouwen, niet ver van Los Angeles. En nu is het een complete stad, waar ieder huis in het centrum een garage voor een vliegtuig heeft en waar je met je vliegtuig gewoon op de autotoweg landt!

VLEIETUIGEN HEBBEN

door JEAN-MARIE MONTALI
BEWERKING: JOLANDA JANSSEN
FOTOGRAFIE: RBP/PATRICK WALLET

Bij de kruising met de Boeingstraat moeten we stoppen: van rechts komen een vliegtuig, een auto en een vliegtuig. In Cameron Park staat alles in het teken van vliegtuigen. Alleen de namen van de straten al: Cessnalaan, Piperplein. Ieder gezin heeft minimaal één vliegtuig. Ze rijden er zelfs van het vliegveld mee naar huis. De auto nemen ze alleen als het vliegtuig panne heeft.

De wegen hebben een speciale markering, zodat vliegtuigen en auto's er zonder risico samen op kunnen rijden. Er is geen politie op de weg. Er is evenmin een verkeersstroken. Iedereen is zowel in de lucht als op de grond uitermate voorzichtig en houdt zich keurig aan de regels. Want stel je voor dat er wat gebeurt met die teerbeminden van ze, die vliegtuigen!

Tot 1966 was hier alleen maar een kale vlakte. Toen kwam garagehouder Larry Cameron. De verkoper van tweedehands auto's droomde ervan rijk te worden. Hij heeft een stad gesticht, heel langzaam aan. Het begon met een vliegclubje zonder pretenties. Daarna werd de grond langs het vliegveld verkocht aan pi-

loten, amateurs en beroeps, die er een huisje wilden bouwen. Tegenwoordig telt Cameron Park, zo'n 20 minuten vliegen van Los Angeles, 20.000 inwoners. Maar slechts enkelen mogen in het unieke centrum van de stad wonen: 110 huizen met ieder een garage speciaal om behalve de auto een vliegtuig neer te zetten.

Cameron Park is geen stad van multi-miljonairs, al moet je natuurlijk wel het een en ander op de bank hebben staan wil je een huis van 300.000 tot 600.000 dollar kunnen kopen, plus je vliegtuig kunnen betalen. Het is voornamelijk een stad van fanatici.

Jerry Brandt verhuisde in 1988 vanuit Chicago. Hij is van beroep piloot op een Boeing 747 en heeft 22.000 vliegtuigen gemaakt. Sinds 1972 bouwt hij ook nog eens zijn eigen vliegtuigjes. Drie dubbeldekkers waren het er tot nu toe en hij heeft plannen voor een vierde.

Zijn overbuurman Chuck Lisher is ingenieur in de olie-industrie. Hij heeft 'slechts' 7000 vliegtuigen achter zich. Hij is ook lid van het Amerikaanse stuntvliegtuigteam en kan in zijn Marchetti F.260 met een snelheid van 500 km per uur 50 verschillende figuren maken in minder dan 15 minuten.

Hen-Min Hiu komt uit Hawaii. Hij

was vroeger piloot bij de luchtmacht. In Vietnam heeft hij 310 verkenningsvluchten gemaakt. Aan die

oorlog heeft hij een mooie rij medailles overgehouden. En een verwonding aan de benen: zijn vliegtuig

ACHTERSTEVOREN GAAT SNELLER

Achterop een tandem kijk je altijd tegen iemands achterste aan. Niet erg gezellig. Daarom bedacht Barry Deacon een tandem waarop er een achterstevoren zit. En wat blijkt: het gaat nog sneller ook.

FOTO: RBP/IAN McILGORM

EZELLIG! Eindelijk zit je achter op een tandem niet meer tegen de rug van de voorste rijder aan te kijken en kun je een normaal gesprek van mens tot mens houden. Maar dat is maar een bijkomend voordeel van deze fiets. Hij is zo ontworpen in verband met een betere aerodynamica.

„Door de voorste rijder achterstevoren op het rijwiel te zetten, snijden mannen en machine beter door de lucht en ondervinden ze minder weerstand,” zegt bedenker Barry Deacon, een gepensioneerde luchtvaart-ingenieur uit het Engelse Brighton.

Hij schat dat zijn *Supplemented Safety Tandem* met dezelfde inspanning drie tot zes kilometer per uur sneller gaat dan de traditionele race-tandem. Het Engelse kampioenteam Glen Longland en Neville Stroud maakte een testrit. Voorste rijder Neville: „Ik kan het verkeer achter ons in de gaten houden en stuurman Glen vertellen of er een auto of fiets aankomt.”

De tandem lost ook een oud probleem op: de voorste fietser kan zien of de achterste wel meetrapt als ze berg-op gaan.

● Hij heeft het verschrikkelijk druk, Marc Klein Essink, hier bij de opnamen van *Cover Story* waarin hij een star-reporter speelt, maar hij heeft het er graag voor over. Zo hoopt hij in één klap van zijn doktersimago af te komen.

● Nelleke Zitman tijdens opnamen op een fabrieksterrein in Haarlem. „Marlies Moerman is in het begin van de serie vrij timide, maar groeit snel uit tot een gehaaide verslaggeefster.”

nist.” Tegen de inspannende opnamedagen ziet hij niet op. „Ik merk dat ik net zo reageer als Berend,” zegt hij. „Hoe drukker hij het heeft, hoe leuker hij het vindt en hoe meer energie hij krijgt. Omdat de serie helemaal om Nelleke en mij draait, moeten we bij vrijwel alle opnamen aanwezig zijn. Het is heel intensief. Maar gelukkig hoef ik aan de shows die ik voor Veronica presenteer, niet veel te doen. Die worden allemaal perfect voorbereid door een heel team van mensen.”

Voor Nelleke zijn de opnamen met name heel ingrijpend voor haar gezin. „Ik heb twee kleine kinderen en dan is het wel problematisch als je voortdurend in touw bent. We hebben maar sporadisch een dagje vrij. Gelukkig vangt mijn man veel op. We hebben inmiddels een bepaald ritme gevonden.” Met de rol

van journaliste heeft Nelleke niet al te veel moeite. „Ik ken dat wereldje van jongs af aan, omdat mijn vader journalist is.”

Een verrassing op de set vormt Erik van 't Woud, die ooit als acteur debuteerde in succesvolle jeugdseries als *Q en Q* en *De kris Pusaka*. „Door mijn optreden in die series kreeg ik het idee om naar de filmacademie te gaan,” zegt Eric. „Sindsdien ben ik regie-assistent en opnameleider geweest in diverse films en opera-producties. Bij *Cover Story* hebben ze zoveel vertrouwen in me dat ik van de tweede reeks een aantal afleveringen zelf ga regisseren. Mijn samenwerking met Bram van Erkel strekt zich echter nog verder uit. Ik ga namelijk in 1995 met hem mee naar Indonesië, om in Atjeh de serie *In naam der Koningin* op te nemen.”

Nieuwe serie over de grote culturen uit de geschiedenis EEN VAN DE EERSTE BESCHAAFDE GEBIEDEN WAS IRAK

ZONDAG, NED. 3, 23.04 uur

door ELS ROES

Teleac begint vandaag (zondag) met de zesdelige documentaire serie *Op zoek naar de bronnen van onze beschaving*. Daarin neemt de Britse historicus en schrijver Michael Wood de kijker mee naar de zes grote culturen die onze wereld kent of heeft gekend.

Met prachtige beelden toont hij beschavingen uit lang vervlogen tijden. Resten ervan zijn nog steeds in de moderne tijd terug te zien. In Guatemala is in het marktstadje Chichi in de hooglanden een kerk te vinden waar op het bordes een traditioneel vuuraltaar brandt. Reizigers vragen er vergiffenis bij de Maya-beschermheiligen. Bij Mohenjo-Daro in Pakistan is tijdens een opgraving een prehistorisch bad gevonden uit ca. 2500 voor Christus. Nog steeds zijn in India zulke bassins voor rituele baden.

In de eerste aflevering van *Bronnen van onze beschaving* duikt Wood in de geschiedenis van het huidige Irak. In het gebied waar de Eufraat en de Tigris hun vruchtbare slob achterlieten, ontstonden de eerste steden. In 1849 ontdekte de Engelsman William Loftus de overblijfselen van een grote stad. Hij vond een murenstelsel met een lengte van negen kilometer. Op sommige plaatsen hadden deze nog steeds een hoogte van vijftien meter. In het midden stonden enorme piramides, vroeger plateaus voor de tempels van de stadgoden. Loftus had de oude stad Oeroek gevonden, in de bijbel heette deze stad Erech.

Een dergelijk verstedelijkt gebied, dat zo'n drieduizend jaar voor Christus ontstond, kon alleen bestaan dank zij enorme voedselvoorraden. Door middel van ingenieuze

● De historicus en schrijver Michael Wood presenteert de serie 'Op zoek naar de bronnen van onze beschaving'. FOTO'S: TELEAC

irrigatiesystemen werd gebruik gemaakt van het kostbare rivierwater uit de Eufraat en de Tigris. Dit rijk noemden de Grieken Mesopotamië, 'het land tussen de rivieren'.

Na de val van Mesopotamië (2000 v. Christus) domineerden verschillende culturen hetzelfde gebied. De opkomst van de islam betekende een enorme verandering. Op boeiende wijze schetst presentator Wood de gevolgen hiervan. Het interessantst zijn de tradities van voor de islam, die nog steeds in ere gehouden worden. Een groot deel van de gewoonten van de sjitische moslims is regelrecht terug te voeren op het vroege verleden van het oude Irak.

In de overige delen gaat Wood uitgebreid in op de culturen van India, China, het oude Egypte, het pre-Colombiaanse Midden-Amerika en tot slot, in de vorm van een epiloog, het Westen.

Veel van wat Michael Wood vertelt in de documentaires is bekend. Wat de serie zo aantrekkelijk maakt, is de verbinding die hij legt tussen de oudheid en het heden. In alle landen zijn nog steeds resten uit een ver verleden te vinden. Niet alleen in archeologisch opzicht, maar ook in bestaande tradities, gewoonten en bijvoorbeeld bouwwijzen. Op zegels uit 3000 voor Christus zijn afbeeldingen van de hutten van moeras-Arabië te zien. Zij leefden in het gebied tussen de Eufraat en de Tigris. Tot de agressie van Saddam Hoessein zich op dit volk richtte waren zulke woningen nog te vinden in het huidige Zuid-Irak.

● In Cameron Park kun je gewoon in je vliegtuig van het vliegveld naar huis rijden, om het daar in een speciale garage te stallen.

NAAST AL ZIJN ANDERE WERK
DOET MARC KLEIN ESSINK NU OOK
ALWEER MEE AAN NIEUWE NCRV-SERIE

Cover Story

● Een verrassing op de set is Erik in 't Woud. Begonnen als kindster in Q en Q, nu opnameleider van Cover Story. „In de volgende reeks ga ik ook een paar afleveringen regisseren.“

„Ik loop inmiddels wel op mijn tandvlees“

door
THEA
DETIGER

„Het was een langgekoesterde wens van me om nog eens met Bram van Erkel en Jelle van Doornik te werken,” zegt Marc Klein Essink. „Toen ik voor Cover Story werd gevraagd, hoefde ik dan ook niet lang na te denken. Een prettige bijkomstigheid is dat het script over een journalistenkoppel dat in allerlei zaken verwickeld raakt, heel goed en ongelooflijk spannend is. Het is wel druk naast alle andere dingen die ik voor televisie doe. Ik loop inmiddels wel op mijn tandvlees. Maar ik ben blij dat ik de uitdaging ben aangegaan.“

Vanaf november zullen we Marc Klein Essink in een nieuwe spannende NCRV-serie zien, die volgens hemzelf het beste te vergelijken is met Tatort. Op hetzelfde moment dat op Nederland 2 in Medisch Centrum West de moord op zijn alter ego dokter Jan van de Wouden wordt onderzocht, herrijst hij op Nederland 1 in Cover Story als verbeterde onderzoeksjournalist Berend Buitenweg. Samen met een vrouwelijke collega maakt hij voor opinieblad 'De Ster' coverstory's over uiteenlopende zaken als gifdumping, kidnapping, zwendel, jeugdcriminaliteit en moord. Behalve spannende ontwikkelingen op de plaats van de

misdaad, vallen er ook op de redactie de nodige strubbelingen voor met collega's en superieuren.

„Ik vind het leuk om veel verschillende dingen te doen,” zegt Klein Essink, „en het feit dat deze serie op film wordt gemaakt en niet op videotape, geeft het geheel iets extra's. De concentratie is groter en het resultaat zonder meer beter. Het is natuurlijk ook een stuk duurder. Met film neem je maar drie bruikbare minuten per dag op tegen 9 minuten met video. Maar voor een acteur is het heerlijk, al die aandacht en zorg om je optimaal in beeld te krijgen.“

Volgens Jelle van Doornik, die zes afleveringen regisseert tegen Bram van Erkel zeven, is het gebruik van film een goede traditie van de NCRV. „Kosten noch moeite worden gespaard. Zo filmen we ook bijna alles op locatie. We reizen het hele land door en hebben soms scènes met wel 160 figuranten. Daarnaast hebben we ons per aflevering verzekerd van fantastische gastspelers, zoals Kitty Courbois, Gees Linnenbank en Ton Lutz. De opzet van tamelijk op zichzelf staande afleveringen met vrij veel gasten doet denken aan de serie Pleidooi.“

Marc's tegenspeelster, Nelleke

Zitman, is bij het grote publiek nog niet zo bekend. De actrice, die regelmatig te zien was in de Haarlemse Toneelschuur, heeft op televisie tot nu toe slechts kleine rollen gespeeld, bijvoorbeeld in De Appelgaard, 12 steden 13 ongelukken, Het verhaal van Kees en Help! „Bram van Erkel kende mij al, maar desondanks heb ik heel zware screentests moeten doen,” zegt Nelleke. „Er zijn heel wat actrices voor deze rol getest en uiteindelijk bleek ik het beste te voldoen.“

Nelleke speelt de journaliste Marlies Moerman, die als kleindochter van de directeur door de collega's wordt gewantrouwd. Als Berends vaste maatje Herman de Graaf verongelukt, wordt ze door hoofdredacteur Armand van Rozenburg aan hem toegevoegd met de opdracht iedere week samen voor een opzienbarende en onthullende reportage te zorgen. Berend, die het verlies van zijn collega nauwelijks kan verwerken, verzet zich tegen de drammerige Marlies, die hij een onervaren stuk onbenut vindt. Het feit dat ze de kleindochter van de baas is, een relatie onderhoudt met een collega, en voortdurend wordt opgemeld door de hoofdredacteur die een oogje op haar heeft, maakt de si-

tuatie er niet beter op. In de loop van de dertien afleveringen groeien de beide journalisten echter langzaam maar zeker naar elkaar toe, niet in de laatste plaats door de vele spannende avonturen die ze beleven en het succes dat ze samen boeken.

Terwijl de eerste serie afleveringen pas in december helemaal klaar is, heeft de NCRV nu al besloten om volgend jaar door te gaan met de serie. „De verhalen zitten zo goed in elkaar dat we er nu al van overtuigd zijn dat Cover Story een groot publiek gaat trekken,” aldus regisseur Jelle van Doornik. „Je kunt duidelijk merken dat hij geschreven is door mensen die de journalistiek door en door kennen. Jelte Rep en Felix Thijssen zijn allebei zelf journalist geweest. Thijssen heeft tevens een aantal politieromans en filmscripts geschreven. De vaak zeer actuele onderwerpen die ze aansnijden, zijn met zorg uitgediept. Iedere aflevering zit boordevol informatie en spanning.“

Marc Klein Essink ziet in Cover Story een goede kans om in één klap van zijn dokters-imago uit Medisch Centrum West af te komen. „Na twee seizoenen Berend Buitenweg ben ik vast helemaal een journalist geworden in plaats van een inter-

● De wegen in Cameron Park hebben speciale markeringen en zijn extra breed, zodat vliegtuigen en auto's zonder gevaar naast elkaar kunnen rijden.

HIER VOORRANG

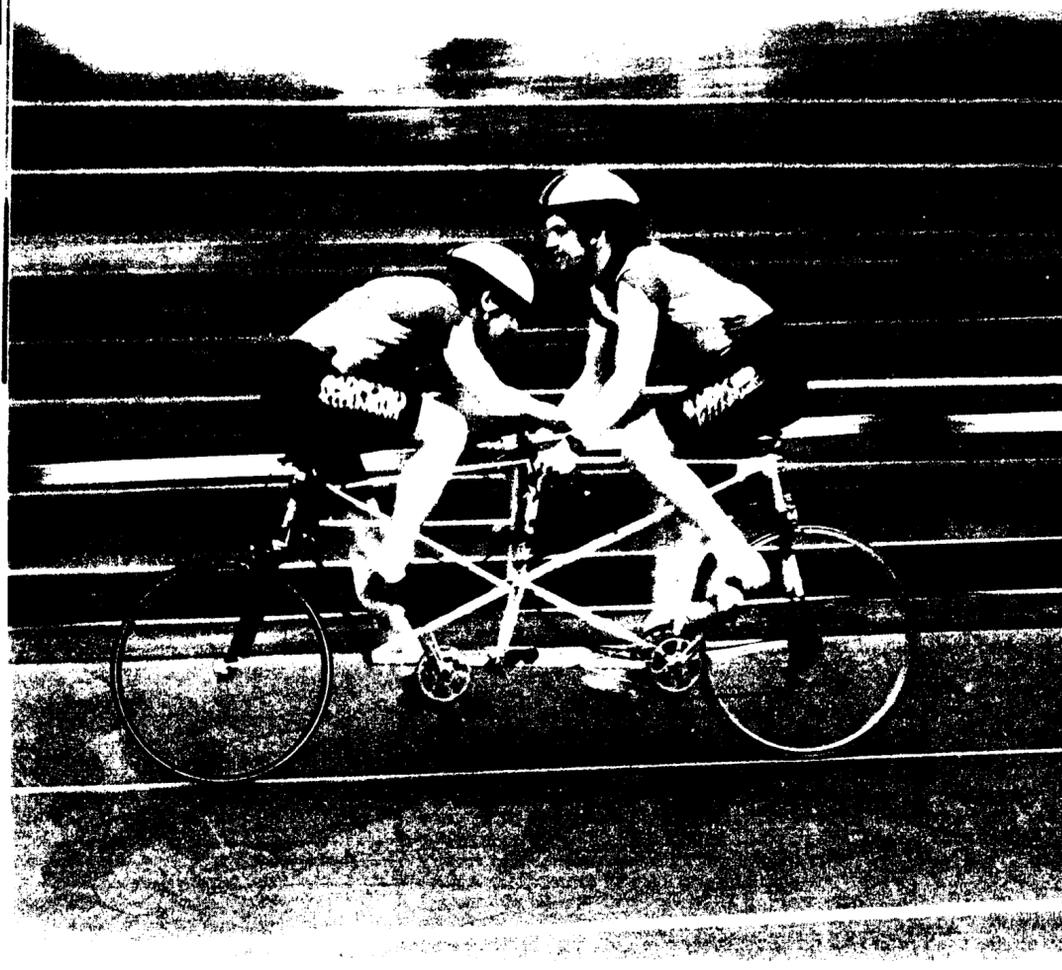
werd neergeschoten. Tegenwoordig houdt hij zich bezig met de administratieve problemen van de buurtbewoners, die een vereniging van mede-eigenaren hebben opgericht. Er blijft genoeg tijd over voor zijn twee passies: een oude Cessna en een oude Citroën Traction Avant.

Mildred Walker, Mille, hield niet echt van vliegtuigen toen ze hier kwam wonen. Maar ja, haar hele gezin was 'aan de vliegende vogel'. Dus ze werd besmet met het virus. En toen haar kinderen verhuisden naar Los Angeles, bleef ze om te zorgen voor de Club van Vrienden van het

Vliegveld van Cameron.

En dan heb je nog John Cowley, een piloot op lijnvluchten die ook van bergen, jagen en vissen houdt. Zondags neemt hij zijn vliegtuig om in San José, 250 km verderop, te gaan ontbijten.

Een tikkelijce excentriek zijn ze

Hoe gevaarlijk is de spoelworm?

In de achtertuin speelt de kleindochter met een grassprietje. De hond komt ook eens kijken en snuffelt aan haar handje. „Stel dat die hond wormen heeft,” zegt mijn vrouw bezorgd. Haar ongerustheid is heel begrijpelijk. Die is het gevolg van een voorlichtingscampagne van de overheid: 'Spoelwormen bij huisdieren zijn een gevaar voor de mens'.

Zeker. De eitjes van de spoelworm komen terecht in de kattenbak of in het gras. Via een kinderhandje en de mond

kannen ze in het darmkanaal belanden. Uit de eitjes komen larfjes. Door de darmwand en via de bloedbaan raken die door het hele lichaam verspreid. Tot in de longen bijvoor-

beeld. Cara-patiëntjes kunnen daar last van krijgen. Blindheid is mogelijk, al is dat wel heel erg theoretisch.

„Spoelwormen bij huisdieren kunnen bij de mens een ontsteking aan het netvlies veroorzaken,” aldus het ministerie van WVC. „Dan gaat het om twintig tot dertig gevallen per jaar. Meestal gaat die ontsteking vanzelf weer over. Er zijn medicijnen voor. De pilletjes kunnen echter bijverschijnselen veroorzaken. Geen behandeling toepassen is daarom beter,” aldus desgevraagd de voorlichters van de afdeling Volksgezondheid van het ministerie.

Twintig tot dertig gevallen per jaar, op vijftien miljoen inwoners. Dat is dus een kans van minder dan twee op één miljoen. Acht van de vier miljoen jeugdigen onder de negentien jaar. Van alle peuters die deze zomer in het gras spelen, krijgt dus 0,000002 procent een rood ontstoken oog. Een tamelijk onschuldige aandoening, die als regel vanzelf weer overgaat. Mij bekruipt dan de vraag of er geen ernstiger zaken zijn die de aandacht verdienen.

Maar goed. Bij katjes en jonge honden kan het buikje bol staan van de wormen. Een kuurtje is dan echt nodig. Niet uitsluitend omdat zo veel spoelwormen schadelijk zijn, er zijn ook andere wormsoorten. De meeste lintwormen bij hond of kat gaan niet over op de mens, maar kunnen de groei en de gezondheid van het dier belemmeren. Als er een pilletje bestaat om die narigheid te voorkomen, waarom zouden we dat dan niet geven? Maar reden tot ernstige bezorgdheid heb ik niet kunnen ontdekken.

FLAMENCO-JURK:

N DE klerenkast van veel Spaanse vrouwen hangt ten minste één bijzondere jurk: de flamencojurk. Hoewel het dé Spaanse klederdracht is, zul je geen Spaanse vrouw buiten bepaalde feestdagen er mee op straat zien lopen. Vandaar dat veel toeristen denken dat de fleurige veelgestrookte flamencojurk vooral thuishoort in de toeristenwinkel. Niets is minder waar. Op een flamenco-dansavond, een religieus feest en niet te vergeten tijdens het grootste Andalusische feest, de Feria, dragen vrijwel alle vrouwen dit in- en Spaanse kledingstuk.

● De flamenco-kleding is uitgesproken feestkleding. Iedere Spaanse vrouw heeft in ieder geval een jurk in de kast hangen.

door MARJANNE WASSINK

Jurken met prijzen die oplopen tot ver boven de duizend gulden, gaan grif van de hand om een handvol dagen per jaar volgens de laatste flamenco-mode gekleed te gaan. Hoewel de 'zigeunerjurk' typisch Zuidspaan is, tref je ook ver buiten de regio winkels aan die alleen flamenco-jurken en accessoires verkopen. In Madrid bijvoorbeeld aan het Plaza Mayor doet de daar gevestigde specialzaak het hele jaar goede zaken.

De mode van de fleurige veelgestrookte Spaanse jurk is elk jaar weer een beetje anders: het ene jaar beginnen de ruches rond de taille; een jaar daarop moeten de stroken zijn aangebracht vanaf halverwege de dijbenen. Zijn de mouwen dit jaar kort met veel kant, volgend jaar kan het modebeeld totaal veranderd zijn. Ook de motieven veranderen door de jaren heen, hoewel de klassieke noppenstof nog altijd favoriet is. Toch koopt bijna niemand elk jaar een nieuwe outfit. „Dat zou te kostbaar zijn, maar bovendien is het niet nodig. Bij het maken van de jurk wordt met het veranderende modebeeld rekening gehouden,” zegt de Andalusische Pilar Munos,

● De flamenco-jurk waarin wordt gedanst, is kilo's lichter dan het feestexemplaar.

'HOFDANSERS'

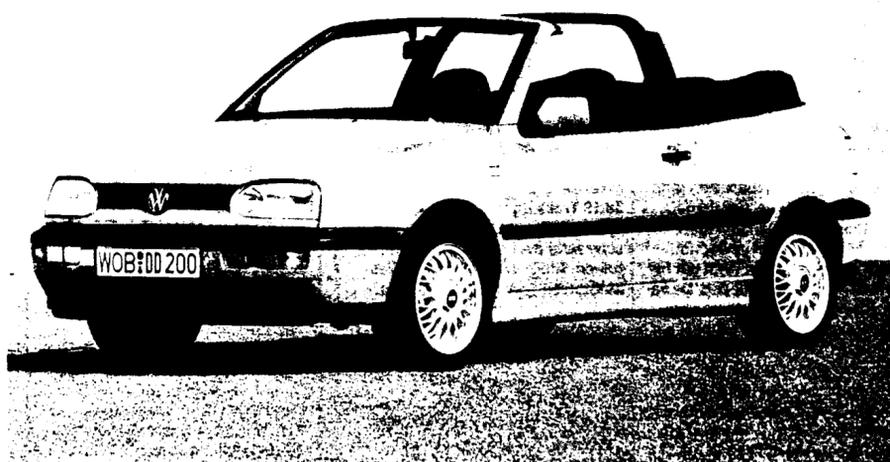
WINDSCHOT

● Links boven: Apart: de Matra Murena Biégo

● Links onder: Spannend: de Porsche 911 Carrera 2 Speedster

● Links: Meest verkocht: de Golf Cabrio

Open rijden is heerlijk, maar je zou niet die wind in je nek moeten voelen. Een klacht die veel meerrijders hebben. Het is de wind die over de voorruit omlaag valt, gaat wervelen en de voorinzittenden vol in de nek treft. De cabriolet-eigenaar zelf is meestal al over dat ongemak heen-gestapt: kraag op en rijden maar! Wie toch van die nekwind af wil, kan het windschot eens proberen. Enkele dure cabrioletmerken leveren ze al, maar nu heeft Kamei ze ook als accessoire. Het doorzichtige windschot wordt eenvoudig aan de hoofdsteun bevestigd. Het is voor de meeste populaire Duitse cabriolets alsmede de Renault 19 leverbaar. Inlichtingen: Mupro, Delft. 015-125953.

DAKLOOS!

Ook met kap een sportieve kar

TEST OPEL ASTRA 2.0i CABRIO

IAA, komt de nieuwe Golf Cabrio. Met een rolbeugel en een keurig, diep, weggewerkte kap. Maar er is meer veranderd. Bijna eenderde van alle onderdelen moest voor de open versie worden vernieuwd of aangepast. Dat bracht een extra 100 kilo met zich mee. Nog knap, als de auto weinig torsië blijkt te hebben. In de Golf Cabrio kan men kiezen uit drie motoren van 75, 90 en 115 pk. De mogelijkheid van de V6 moet echter niet worden uitgesloten. Voor prijsoriëntatie: de huidige Golf Cabrio kost ± f 40.000,—.

tor voorzien. De bouwkits kosten exclusief het technische gedeelte en BTW vanaf f 8950,—.

BMW

Voor BMW is de open versie van de 3-serie nieuw. De 325i cabriolet heeft de bekende zescilinder, 24-kleps motor van 141 kW/192 pk. Een auto zonder rollbar en een centrale bediening van de ruiten. Hij kost op 1200 gulden na een hele ton.

AUDI

Zonder een prijs te noemen maakt de Audi-importeur bekend dat er naast de vijf- en zescilinder ook een viercilinder cabriolet te koop zal zijn. Met een tweelitermotor van 85 kW/115 pk rijdt deze auto 1:14,7 bij 90 km/u. Standaard heeft deze uitvoering o.a. elektrische ramen en deursloten, ABS, stuurbeheersing, skizak en Jacquard satijnen bekleding.

PORSCHE

De Porsche 911 Carrera 2 Speedster behoort dit moment zonder enige twijfel tot de spannendste cabriolets ter wereld. De speedster is een 40 jaar oude vinding van Porsche en staat voor een pure tweezitter met een extreem lage voorruit en oorspronkelijk losse zijruiten. De kap van deze jongste uitvoering verdwijnt (handbediend) onder een gestroomlijnde deksel van kunststof. Zoals gebruikelijk bij dit type Porsche zit de luchtgekoelde zescilinder boxer motor achterin en drijft de achterwielen aan. Hij heeft een inhoud van 3,6 ltr. en is goed voor 250 pk en 33 mkg. Hij weegt 1350 kg en trekt op van 0-100 km/u in 5,7 sec.

SEVENTY SEVEN

De importeur van de Duitse Seventy Seven meldt dat deze superlage bouwkitauto naast de al leverbare Ford-motoren nu ook met een Opel GSi-motor is te leveren. Deze tweeliter aandrijving heeft 16 kleppen en een vermogen van 150 tot 185 pk. Deze motor is van een katalysa-

Het stond bij Opel al meteen vast dat de Astra ook met een open uitvoering moest komen. Een klein aantal ingewijden kreeg, zo'n zes maanden voor de officiële Astra-presentatie, naast de twee- en vierdeursversies ook de cabriolet te zien. Toen al viel op dat de rolbeugel ontbrak en dat de kofferruimte meer kon bevatten dan de afdekhoe.

De door Opel zelf ontworpen en door Bertone gebouwde cabriolet ziet er prachtig uit. De lichte wigvorm zit er nog steeds in en de kap verstoort in opgevouwen toestand die lijn nauwelijks. Met de bijgeleverde afdekkap ziet de auto er zonder meer keurig uit. Wat belangrijk is, met de kap op blijft hij er sportief uitzien.

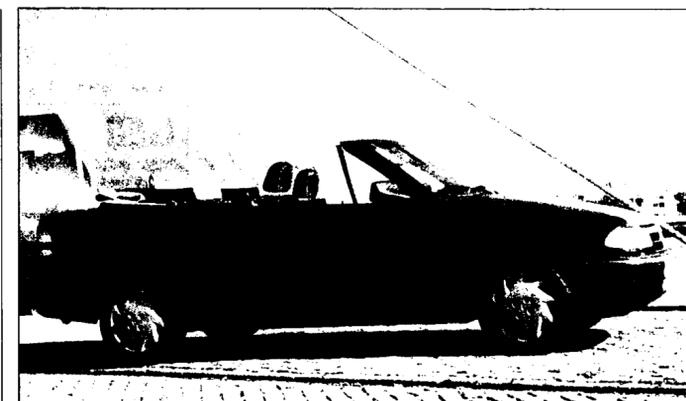
De constructie van die in drie lagen uitgevoerde kunststof kap laat zien dat er (door Opel, Bertone en

zustermerk Saab) veel aandacht aan is besteed. De geteste auto had (als extra) een elektrische kap die in combinatie met (verwarmde) zijspiegels, alarmsysteem en centrale deurvergrendeling wordt geleverd voor f 2950,—.

Het openen en sluiten van de kap is echt een fluitje van een cent waarbij het bedienen van twee hendels aan de voorruit feitelijk de enige handeling is. De kap sluit perfect. Hij floot niet en liet geen regen door. Heel plezierig is de vaste achterruit, die verwarmd kan worden.

De Astra cabriolet heeft standaard o.a. stuurbeheersing, 4 elektrisch bediende ruiten, getint glas en een in delen neerklapbare achterbank. Die achterbank is een volwassen exemplaar, er kunnen echte mensen op zitten. De Astra Cabrio wordt verkocht in twee versies, een met een 1,4 ltr. (82 pk) en een met een 2.0 ltr. motor (115 pk). De laatste werd gereden en deze heeft nog eens een airbag en abs van huis uit. De eerste kost f 49.500,—, de tweede f 58.000,—. De prestaties t.a.v. optrekken en wegligging zijn uitstekend.

De constructeurs hebben zich veel moeite getroost om het rijden in deze dakloze auto zo veel mogelijk op dat in een vastdak-auto te laten lijken. Er zijn daarvoor o.m. hydraulische antivibratiedempers in de wielkasten aangebracht. Deze kunnen echter niet voorkomen dat die typische voortreintrillingen doorkomen op een oneffen wegdek. Storend worden ze overigens niet. Van wringing in de carrosserie was althans gedurende de korte testperiode niet of nauwelijks sprake.

● Mooie lijn: de Opel Astra

